

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko
Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru
Funkcjonalnego Staszowa
na lata 2022–2030*

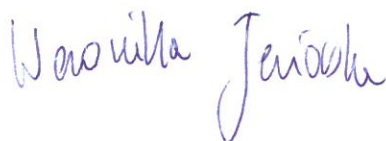
INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Czerwiec 2022

Autor:

mgr Weronika Jeziorska

30.06.2022 r.

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.
ul. Sienkiewicza 78, 25-501 Kielce
tel. 507 048 678; 041 343 01 24
e-mail: biuro@InicjatywaLokalna.pl
www.InicjatywaLokalna.eu

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wprowadzenie.....	6
1.1 Podstawa prawna	6
1.2 Cele sporządzania Prognozy.....	8
1.3 Zakres Prognozy wymagany prawem i trybem postępowania	9
1.4 Zastosowana metodyka.....	11
2. Charakterystyka ocenianego dokumentu	13
2.1 Informacje podstawowe.....	13
2.2 Główne cele i założenia Strategii	13
2.3 Powiązanie Strategii z innymi dokumentami	14
3. Ocena stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa.....	30
3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie	30
3.1.1 Klimat i powietrze atmosferyczne	30
3.1.3 Pole elektromagnetyczne	35
3.1.4 Warunki wodne	35
3.1.5 Zasoby geologiczne.....	43
3.1.6 Gleby.....	44
3.1.7 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	44
3.1.8 Dobra materialne, zabytki	47
3.1.9 Zasoby przyrodnicze	51
3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.....	56
4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii	57
5. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko	60

5.1 Matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko	60
5.2 Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska	68
5.2.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta	68
5.2.2 Klimat, powietrze atmosferyczne	70
5.2.3 Ludność	71
5.2.4 Powierzchnia ziem, krajobraz, zasoby naturalne	75
5.2.5 Warunki wodne	78
5.2.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	82
5.2.7 Dobra materialne, zabytki	83
6. Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko	92
7. Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań Strategii	94
8. Rozwiązania alternatywne	103
9. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	105
Spis map	113
Spis tabel	113

Wykaz skrótów

BAT	najlepsze dostępne techniki (<i>ang. best available techniques</i>)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
JCWP	jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd	jednolite części wód podziemnych
OChK	obszar chronionego krajobrazu
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
OZE	odnawialne źródła energii
OOŚ	ocena oddziaływania na środowisko
PEM	poła elektromagnetyczne
PM	pył zawieszony
Prognoza	<i>Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i>
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Strategia	Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach, przedstawionym w piśmie z dnia 15 czerwca 2022 r., znak pisma WOO-III.411.11.2022.KW oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, przedstawionym w piśmie z dnia 7 czerwca 2022 r. znak: NZ.9022.5.56.2022.

Zapisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE L 26 z 28.12.2012);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);

- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG* (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE* (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli* (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.);
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839);
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311);
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);
- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187);
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 503);
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 r. poz. 916);
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.).

1.2 Cele sporządzania Prognozy

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją inwestycji powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym. Zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku

w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Kielcach – celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowywania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

1.3 Zakres Prognozy wymagany prawem i trybem postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Natomiast szczegółowy zakres niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 ww. ustawy, został wskazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 15 czerwca 2022 r., znak pisma WOO-III.410.123.2021.KW) oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 07.06.2022r. znak: NZ.9022.5.56.2022).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030*.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu celów i zadań zawartych w Strategii. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programach

Ochrony Środowiska dla poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF Staszowa oraz uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie, Urzędu Miasta i Gminy Oleśnica oraz Urzędu Gminy Rytwiany, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.

- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania, a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.
- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Powyższe metody są stosunkowo ogólne i mają dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1 Informacje podstawowe

Gminy: Staszów, Oleśnica i Rytwiany, zawarły Porozumienie międzygminne z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie współdziałania celem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa. Porozumienie to zostało zawarte na mocy podjętych wcześniej uchwał w sprawie podjęcia współpracy, celem współdziałania w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa oraz opracowania Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa. Partnerzy postanowili o opracowaniu niniejszej Strategii Rozwoju Ponadlokalnego i realizacji wspólnych przedsięwzięć. W celu przygotowania i realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego gminy mogą tworzyć w szczególności związek międzygminny, stowarzyszenie lub zawierać, tak jak w tym przypadku, porozumienie międzygminne. Również w zakresie wymagań dotyczących Strategii ZIT *Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079) stanowi, że: *ZIT są zarządzane przez związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 64 (związek międzygminny), art. 74 (porozumienie międzygminne) i art. 84 (stowarzyszenie) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) albo, w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2021 r. poz. 1277).*

2.2 Główne cele i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030 (Strategia MOF Staszowa) określa główne cele i kierunki polityki rozwoju MOF Staszowa, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze. Dodatkowo, zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym, określa obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i obszary strategicznej interwencji kluczowe dla MOF Staszowa. W dokumencie zawarto również system realizacji strategii oraz ramy finansowe i źródła finansowania zaplanowanych zadań i projektów, a także tryb wyboru projektów strategicznych.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć

wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć, wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania, a także tryb wyboru. Projekty te mają charakter zintegrowany – obejmują różne sektory (społeczny, gospodarczy, środowiskowy), integrują kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, inne) i obejmują różne terytoria administracyjne (trzy gminy). Projekty strategiczne są ze sobą powiązane i komplementarne nie tylko względem siebie, ale też w stosunku do już zrealizowanych inwestycji na obszarze, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii. Proces tworzenia Strategii umożliwił partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój” i zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla obszaru).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego MOF Staszowa, spełniająca wymogi dla strategii ZIT, jest instrumentem pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategią rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

2.3 Powiązanie Strategii z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców MOF Staszowa, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju obszaru), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ¹
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	<p><i>Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</p> <p>Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> 2. <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> 3. <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> 4. <i>Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie;</i> 5. <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> 6. <i>Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność;</i> 7. <i>Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;</i> 8. <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> <p>Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich celach Agendy, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel. 1.1 „Stworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania” poprzez stworzenie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców – spójność w szczególności z celami 8, 9 Agendy. 2. Cel. 1.2 „System wsparcia aktywności społecznej” poprzez włączenie społeczne i integrację mieszkańców – spójność w szczególności z celami 4, 11 Agendy; 3. Cel 2.1 „Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych” poprzez ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji oraz tworzenie infrastruktury komunalnej zaspokajającej potrzeby mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 6, 7, 13 Agendy; 4. Cel 2.2 „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych” poprzez zagospodarowanie czasu wolnego i cyfryzację usług – spójność w szczególności z celem 11 Agendy.
2.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)</i> jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów: <i>Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;</i></p>

¹ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

		<p><i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.</i></p> <p>W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:</p> <p>Celu 1. tj. cel. 1.1 <i>Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone marginalizacją</i>, cel 1.2 <i>Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze</i> oraz 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</i>;</p> <p>Celu 2. tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i> oraz cel 2.2. <i>Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</i>;</p> <p>Celu 3. tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</i> oraz cel 3.2. <i>Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.</i></p>
3.	<p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030</i></p>	<p>Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 (SOR)</i> jest: <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</i> Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w pewien sposób koreluje z wizją MOF Staszowa: „Miejski Obszar Funkcjonalny Staszowa innowacyjnym i konkurencyjnym ośrodkiem gospodarczym, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców”.</p> <p>Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia SOR, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii:</p> <p>Cel szczegółowy I – <i>Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i></p> <p>Obszary: <i>Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym Strategii „Wzrost dochodów mieszkańców” – cel szczegółowy „Stworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania”. Istotna jest tutaj także realizacja projektu strategicznego nr 1 „Realizacja Strategii ZIT – „Budowa portu przeładunkowego w miejscowości Grzybów oraz rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym przewozów pasażerskich” szansą na rozwój gospodarczy MOF Staszowa i regionu świętokrzyskiego”, projektu strategicznego nr 3 „Zintegrowanie rozwoju MOF Staszowa wykorzystującego dziedzictwo kulturowe i potencjał turystyczny”, a także projektu strategicznego nr 7 „Zapobieganie bezrobociu i wspieranie przedsiębiorczości poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców MOF Staszowa”.</p> <p>Cel szczegółowy II – <i>Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i></p> <p>Obszary: <i>Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym Strategii „Wzrost dochodów mieszkańców” – cel szczegółowy „System wsparcia aktywności społecznej” oraz celem strategicznym „Atrakcyjne miejsce zamieszkania” – cel szczegółowy „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych”. Istotna jest tutaj także realizacja projektu strategicznego nr 2 „Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej MOF Staszowa w oparciu o zrównoważoną mobilność miejską” oraz projektu strategicznego nr 8 „Wsparcie seniorów – edukacja, opieka, aktywność”.</p>

		<p>Cel szczegółowy III – <i>Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</i></p> <p>Obszar: <i>Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Efektywność wykorzystania środków UE.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym Strategii „Atrakcyjne miejsce zamieszkania” – cel szczegółowy „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych”. Istotna jest tutaj także realizacja zadań z zakresu cyfryzacji usług, a także sam fakt podjęcia współpracy między samorządami na rzecz realizacji wspólnych projektów partnerskich, w tym w formule ZIT.</p> <p>Analizując plan operacyjny dla MOF Staszowa (tabela 5) stwierdza się, że obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR (kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko, bezpieczeństwo narodowe) wpływają również na osiągnięcie celów <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i> – szczególnie dotyczące poprawy jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienia cyfrowego i rozwoju potencjału środowiska naturalnego.</p>
4.	<p><i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i></p>	<p>W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR.</p> <p>Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:</p> <p><i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i></p> <p><i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i></p> <p><i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p> <p>Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy „Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych”, działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”; - Cel szczegółowy „Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych”, działanie priorytetowe „Racjonalna gospodarka przestrzenna i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”.
5.	<p><i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i></p>	<p>Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi Strategia Rozwoju jest najmocniej powiązana:</p> <p><i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i></p> <p><i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i></p> <p><i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i></p> <p><i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego,</i></p> <p><i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i></p> <p><i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i></p> <p><i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i></p> <p><i>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,</i></p> <p><i>2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury,</i></p> <p><i>2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,</i></p> <p><i>2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</i></p>

		<p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i> jest „System wsparcia aktywności społecznej”, cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych”. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez realizację projektów wzmacniających partycypację społeczną i wdrożenie programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, których nie brakuje na obszarze MOF Staszowa, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.</p>
6.	<p style="text-align: center;"><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i></p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w <i>Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i> (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i> przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.</p> <p>Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i>:</p> <p><i>Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji II.1 Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;</i> • <i>Kierunek interwencji II.2 Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> • <i>Kierunek interwencji II.3 Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> • <i>Kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;</i> • <i>Kierunek interwencji II.5 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</i> <p><i>Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji III.1 Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> • <i>Kierunek interwencji III.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;</i> • <i>Kierunek interwencji III.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> • <i>Kierunek interwencji III.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> <p>Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej terenów MOF Staszowa. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się również inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.</p>

		<p>Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i>. Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych czy wzmacniania integracji mieszkańców.</p> <p>Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu wdrażania rozwiązań komunikacyjnych w oparciu o zrównoważoną mobilność oraz zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.</p>
7.	<p><i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły²</i></p>	<p>Akt ten zachowuje moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i może być zmieniany – pierwotnie okres obowiązywania aktu to 22 grudnia 2021 r., jednak art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r.</p> <p>Gminy MOF Staszowa położone są w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. W załączniku nr 4 do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przedstawiono inwestycje zgodnie z wymaganiami art. 38j ustawy – Prawo wodne. Te, które dotyczą MOF Staszowa to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Zmiana parametrów hydraulicznych koryta Strugi Strzeleckiej w celu ochrony przed podtopieniami miejscowości przylegających do rzeki, gm. Oleśnica, pow. Staszów, gm. Stopnica, pow. Busko-Zdrój</i> (Inwestor: Świętokrzyski ZMiUW w Kielcach); – <i>Zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni rzeki Kacanka wraz z dopływami</i> (Inwestor: Świętokrzyski ZMiUW w Kielcach). <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) obszaru dorzecza Wisły, w obrębie których położone są gminy Staszów, Oleśnica i Rytwiany.</p> <p>I. Wody powierzchniowe³</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kod JCWP: RW2000021785; <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Zbiornik Chańcza na rzece Czarna; - Stan ogólny JCWP: dobry;

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

³ Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

		<ul style="list-style-type: none"> - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. <p>2. Kod JCWP: RW200062178729;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Desta; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>3. Kod JCWP: RW20006217876;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Ciek od Oględowa; - Stan ogólny JCWP: dobry; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych. <p>4. Kod JCWP: RW200062178782;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Moczydlanka; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>5. Kod JCWP: RW20006217883;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>6. Kod JCWP: RW200062178889;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Ciek od Wierzbicy; - Stan ogólny JCWP: dobry;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych. <p>7. Kod JCWP: RW20006219169;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Zawidzianka; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – rozbudowa oczyszczalni ścieków Świniary Nowe, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>8. Kod JCWP: RW20006219469;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Kacanka; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>9. Kod JCWP: RW2000921789;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – budowa nowej oczyszczalni ścieków Staszów, modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Staszów, modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Połaniec, regularny wywóz nieczystości płynnych. <p>10. Kod JCWP: RW20002621792;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Ciek od Okrągłej; - Stan ogólny JCWP: dobry; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych. <p>11. Kod JCWP: RW2000621912;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Strzegomka; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. <p>12. Kod JCWP: RW2000621914;</p>
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Dopływ z Piskowoli; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>13. Kod JCWP: RW20009217889;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Wschodnia od Sanicy do Ujścia; - Stan ogólny JCWP: dobry; - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. <p>14. Kod JCWP: RW2000621766;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Dopływ ze Sroczkowa; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. <p>15. Kod JCWP: RW2000621768;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Ciek od Beszowej; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. <p>16. Kod JCWP: RW2000621788469;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Stopniczanka; - Stan ogólny JCWP: zły; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków; uzupełniające – monitoring badawczy wód. <p>17. Kod JCWP: RW200062178869;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa JCWP: Pobocznicza;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Stan ogólny JCWP: dobry; - Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Oleśnica, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa sieci kanalizacyjnej aglomeracji Oleśnica. <p>II. Wody podziemne⁴:</p> <p>1. Kod JCWPd: PLGW2000115;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa/numer JCWPd: 115; - Stan ogólny JCWPd: słaby; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: podstawowe – coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia, przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych; uzupełniające – prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d, identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. <p>2. Kod JCWPd: PLGW2000116;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nazwa/umer JCWPd: 116; - Stan ogólny JCWPd: dobry; - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy; - Działania z aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju: realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami, przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia. <p>Większość jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach MOF Staszowa odznacza się stanem ogólnym złym.</p> <p>Większość działań wskazanych do realizacji w <i>aktualizacji Programu Wodno-Środowiskowego Kraju</i> (aPWŚK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych i kontroli postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych. Działania te wpisują się w cel szczegółowy Strategii „Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych”.</p>
8.	<p><i>Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK)</i></p>	<p><i>Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK)</i> jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niepogarszanie stanu części wód;

⁴ Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami) oraz baza danych aPWŚK (aktualizacja Programu wodnośrodowiskowego kraju), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

		<ul style="list-style-type: none"> osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych; spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie); zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. <p>Większość działań wskazanych do realizacji w <i>aktualizacji Programu Wodno-Środowiskowego Kraju</i> (aPWŚK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli oraz modernizacji oczyszczalni ścieków.</p> <p>W Strategii wskazano działania priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Racjonalna gospodarka przestrzenna i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w powyższe cele środowiskowe.</p>
9.	<p><i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły⁵ (PZRP) oraz Mapy zagrożenia powodziowego</i></p>	<p>Art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym aktualizowane są co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu – projekt aktualizacji nie został jeszcze przyjęty, w związku z czym odniesiono się do wersji z 2016 r.</p> <p>W granicach gminy Staszów i gminy Rytwiany występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Czarnej Staszowskiej, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie obu gmin występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, a także obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia zapory zbiornika Chańcza (na rzece Czarnej Staszowskiej), w wyniku przelania się wody przez korpus zapory w warunkach przejścia fali kontrolnej, o prawdopodobieństwie wystąpienia 0,01%, przy jednoczesnej awarii zasuw. Zagrożenie powodziowe występuje głównie w okresach letnich wezbrań spowodowanych deszczami frontalnymi lub deszczami nawalnymi. Najczęstszą porą występowania tego rodzaju wezbrań są miesiące czerwiec–wrzesień. Mając na uwadze art. 16 pkt. 34 ppkt. c) ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. <i>Prawo wodne</i>, na terenie gminy Rytwiany obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują także tereny na obwałowanym odcinku Wschodniej, tj. pomiędzy brzegiem rzeki a wałami przeciwpowodziowymi.</p> <p>W <i>Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> wskazano gminy Staszów i Rytwiany jako jedne z 39 gmin o najwyższym stopniu ryzyka powodziowego. W dokumencie tym wskazano listę projektów strategicznych, wśród</p>

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841).

		<p>których znalazły się <i>Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 22+797 - 23+000, msc. Rytwiany; Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 23+215 - 25+100, msc. Staszów; Budowa nowego wału na lewym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 23+065 - 24+945, msc. Staszów; Budowa suchego zbiornika Wólka Żabna na rzece Dosta w km 1+054 o poj. 0,71 mln m³, msc. Staszów / Wólka Żabna; Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 25+104 - 26+576, msc. Staszów; Budowa nowego wału na lewym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 25+199 -26+194, msc. Staszów; Budowa nowego wału na rzece Czarna Staszowska w km 25+600 - 26+053, msc. Staszów; Zabezpieczenie p. powodziowe w dolinie Cieku od Oględowa ze szczególnym uwzględnieniem udroźnienia koryta Cieku od Oględowa w celu bezpiecznego przepuszczenia wód powodziowych, gm. Staszów; Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Struga Oleśnicka w km 4+150 - 4+246, msc. Oleśnica; Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Struga Oleśnicka/kanal w km 4+077, msc. Oleśnica; Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Struga Oleśnicka/kanal km 4+077, msc. Oleśnica, Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 14+190 – 15+670, msc. Kłoda; Budowa suchego zbiornika Suchy zbiornik NR061 na rzece Czarna Staszowska w km 34+685 o poj. 1,55 mln m³, msc. Wola Osowa / Kurozwęki / Kotuszów; Modernizacja przepustu na rzece Struga Oleśnicka w km 6+820, msc. Oleśnica.</i></p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i>, to: „Zabezpieczenie przed skutkami nagłych zjawisk atmosferycznych i/lub klęsk żywiołowych”, „Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury oraz rozwój bioretencji”, „Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców”.</p> <p>Zaplanowane do realizacji zadania i projekty w ramach Strategii, w ramach których konieczne będzie zagospodarowanie terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nie będą stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, naruszać planu zarządzania ryzykiem powodziowym, czy też utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. W gospodarce przestrzennej gmin MOF Staszowa uwzględniane będzie ryzyko wystąpienia w regionie powodzi błyskawicznych oraz powodzi z opadów rozlewnych. W gospodarce rolnej i leśnej wdrażane będą metody zwiększenia retencji powierzchniowej i podziemnej w celu zapobiegania i niwelowania negatywnych skutków suszy atmosferycznej oraz deficytu wód podziemnych i powierzchniowych.</p>
10.	<p><i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)</i>⁶</p>	<p>Zgodnie z zapisami Planu: <i>Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ochrona oraz odbudowa ekosystemów;</i> 2) <i>ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby;</i> 3) <i>wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury);</i> 4) <i>zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska.</i>

⁶ Plan przyjęty na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

		<p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu przeciwdziałania skutkom suszy</i>, to: „Zabezpieczenie przed skutkami nagłych zjawisk atmosferycznych i/lub klęsk żywiołowych”, „Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury oraz rozwój bioretencji” i „Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców”.</p> <p>W Planie wskazane zostały: <i>Lista inwestycji zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne (spoza PGW WP)</i> i <i>Lista zadań inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich</i>. Na terenie gminy Oleśnica wskazane zostało zadanie pn. <i>Odtworzenie kanału Młynówka dopływu rzeki Wschodniej</i> (załącznik 2 do Planu).</p> <p><i>Zasoby dyspozycyjne to zasoby odnawialne pomniejszone o średnią z wielolecia wielkość przepływu wód, tak aby nie dopuścić do znacznego pogorszenia stanu wód powierzchniowych związanych z wodami podziemnymi i do powstania znaczących szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych</i>. Gminy MOF Staszowa znajdują się w obszarze, dla którego moduł zasobów dyspozycyjnych wynosi 100–150 m³/24h/km² i częściowo w obszarze, dla którego moduł zasobów dyspozycyjnych wynosi 50–100 m³/24h/km².</p> <p><i>Na zarządzanie ryzykiem suszy przełożenie mają wyniki zagrożenia występowania trzech z czterech typów suszy: rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej</i>. Gminy MOF Staszowa znajdują się w obszarze zaklasyfikowanym głównie do I klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych (słabo zagrożone), jednak występują też obszary zakwalifikowane do pozostałych klas, w tym także do klasy IV (ekstremalne zagrożenie). W zakresie zagrożenia suszą hydrologiczną MOF Staszowa zlokalizowany jest przede wszystkim na obszarze klasy II (umiarkowane zagrożenie), a w kontekście zagrożenia suszą hydrogeologiczną – klasy I (słabo zagrożone) i klasy II (umiarkowanie zagrożone). W ogólnym zestawieniu gminy obszaru znajdują się na terenie umiarkowanie i silnie zagrożonym suszą.</p> <p>Dla MOF Staszowa znajdującego się w granicach zlewni następujących JCWP: Zbiornik Chańcza na rzece Czarna, Destra, Ciek od Oględowa, Moczydlanka, Wschodnia do Sanicy, Ciek od Wierzbicy, Zawidzianka, Kacanka, Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia, Ciek od Okrągłej, Strzegomka, Dopływ z Piskowoli, Wschodnia od Sanicy do Ujścia, Dopływ ze Sroczkowa, Ciek od Beszowej, Stopniczanka, Pobocznicza, rekomenduje się wdrożenie działań nr: 1 (zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych), 6 (analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji), 10 (budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych), 24 (przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych).</p>
11.	<p><i>Umowa Partnerstwa dla realizacji spójności 2021–2030 w Polce⁷</i></p>	<p>Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i>

⁷ Projekt dokumentu *Umowa Partnerstwa dla realizacji spójności 2021–2030 w Polce*, przyjęty przez Radę Ministrów, przekazany do Komisji Europejskiej.

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> <p>Założenia Strategii Rozwoju MOF Staszowa wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. W Umowie Partnerstwa opisano Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, które będą wykorzystywane do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych MOF, takich jak MOF Staszowa. W ramach instrumentu ZIT mogą być realizowane wyłącznie projekty zintegrowane, rozwiązujące wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji. Właśnie takie projekty strategiczne wskazano w niniejszej strategii. Planuje się wykorzystanie instrumentu ZIT przy pomocy ze środków programu regionalnego do realizacji projektów strategicznych nr 1–3.</p>
POZIOM REGIONALNY		
12.	<p><i>Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i></p>	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Założenia <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i>, wpisują się we wszystkie z nich:</p> <p><i>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie;</i> <i>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region;</i> <i>Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi;</i> <i>Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem.</i></p> <p>Dla <i>celu 1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie</i> szczególnie spójne są zadania przewidziane do realizacji w ramach działań priorytetowych „Konkurencyjna oferta inwestycyjna” i „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców”, a także projekty strategiczne: nr 1 „Realizacja Strategii ZIT – „Budowa portu przeładunkowego w miejscowości Grzybów oraz rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym przewozów pasażerskich” szansą na rozwój gospodarczy MOF Staszowa i regionu świętokrzyskiego”, nr 7 „Zapobieganie bezrobociu i wspieranie przedsiębiorczości poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców MOF Staszowa”.</p> <p>Dla <i>celu 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</i> szczególnie spójne są zadania przewidziane do realizacji w ramach celu szczegółowego „Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych” oraz projekty strategiczne: nr 2 „Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej MOF Staszowa w oparciu o zrównoważoną mobilność miejską”, nr 5 „Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie MOF Staszowa” i nr 4 „Poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych na terenie MOF Staszowa”.</p> <p>Dla <i>celu 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi</i> szczególnie spójne są zadania przewidziane do realizacji w ramach celów szczegółowych „System wsparcia aktywności społecznej” oraz „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych”, a także projekty strategiczne: nr 3 „Zintegrowanie rozwoju MOF Staszowa wykorzystującego dziedzictwo kulturowe i potencjał turystyczny” i nr 8 „Wsparcie seniorów – edukacja, opieka, aktywność”.</p> <p>Spójność z <i>celem 4 Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem</i> wynika przede wszystkim z samego faktu rozpoczęcia współpracy partnerskiej przy opracowaniu Strategii ZIT, która będzie wdrażana także poprzez partnerstwa międzysektorowe. Znaczenie tutaj będą miały również wszystkie pozytywne efekty zaplanowanych działań, które wpłyną na promocję gospodarczą i turystyczną regionu.</p> <p>Strategia Rozwoju MOF Staszowa jest spójna ze strategią wojewódzką nie tylko w zakresie założeń strategicznych, ale też konkretnych projektów i przedsięwzięć. W załączniku nr II do <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wśród inwestycji służących poprawie dostępności komunikacyjnej województwa</p>

		<p>świętokrzyskiego, wskazano <i>Budowę portu przeladunkowego w miejscowości Grzybów oraz rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym przewozów pasażerskich.</i></p> <p>Wszystkie założenia w <i>Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i>, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> miasto Staszów zostało wskazane jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla którego wyznaczono OSI regionalne, tj. MOF Staszowa.</p> <p>W <i>Strategii województwa</i> wskazano, że: <i>Miasta te (średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze) cechują się niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi – zachodzi tam najszybsza w skali regionu depopulacja, a procesy starzenia się społeczności są najbardziej zaawansowane. Pomimo problemów gospodarczych, których wyrazem jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, miasta te należą obok Kielc do najważniejszych ośrodków przedsiębiorczości w regionie.</i></p> <p>Gminy Staszów i Rytwiany zakwalifikowano także do innego OSI regionalnego – OSI Dolina Wisły. Gminy tego OSI łączy położenie w dolinie Wisły oraz jej dopływów.</p>
13.	<p style="text-align: center;"><i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego⁸</i></p>	<p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego [PZPWŚ]</i> przedstawiono cel główny, który brzmi: <i>Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.</i></p> <p>W dokumencie tym wyznaczono główne kierunki polityki przestrzennej w rejonach turystycznych – gminy Staszów i Rytwiany znajdują się w Rejonie Czarnej Staszowskiej, gdzie występują duże możliwości rozwoju turystyki zarówno krótko, jak i długo pobytovej. Dla tego rejonu określono priorytety polityki przestrzennej, m.in.: <i>wyznaczenie i oznakowanie kolejnych tras i ścieżek rowerowych – spójność z projektem strategicznym 2, którego elementem będzie stworzenie „Pętli Staszowskiej”, rozbudowa i uatrakcyjnienie bazy turystycznej w strefach koncentracji ruchu pobytowego, czy zagospodarowanie pieszego szlaku turystycznego, poprzez wyznaczenie miejsc do odpoczynku, oznakowanie atrakcji turystycznych – spójność z projektem strategicznym nr 3 opartym na wzmocnieniu funkcji turystycznej i kulturowej obszaru.</i></p> <p>W PZPWŚ wskazano, że <i>główny rynek pracy w przemyśle, mimo dużego regresu tej funkcji koncentruje się nadal na obszarze dawnego Centralnego Okręgu Przemysłowego, a więc między innymi w Staszowie, który wraz z innymi miastami tego obszaru pełni jednocześnie rolę biznesową centrum regionu.</i> Realizacja strategii, szczególnie projektu strategicznego nr 1, wzmocni tę rolę Staszowa i jego otoczenia funkcjonalnego.</p> <p>W PZPWŚ wskazano również najważniejsze zagrożenia w zakresie bezpieczeństwa, wśród których wymieniono m.in. katastrofy budowlane, a w ramach nich zagrożenie powodzią, które stwarza zaporę Chańczy na rzece Czarnej Staszowskiej – obszar zalewowy może objąć gminy Staszów, Rytwiany, a spoza MOF Staszowa także gminę Połaniec.</p> <p>W celu zapewnienia integracji regionalnego systemu komunikacji z systemem krajowym i europejskim oraz wzbogacenia oferty terenów pod lokalizację nowych funkcji transportowych przewiduje się <i>ukształtowanie systemu regionalnych węzłów komunikacyjnych, które byłyby lokalizowane w większych miastach lub w najbliższym ich otoczeniu, na obszarach położonych w sąsiedztwie głównych skrzyżowań dróg (krajowych i wojewódzkich), linii kolejowych znaczenia państwowego oraz lotnisk.</i> Zgodnie z PZPWŚ największe możliwości lokalizacji tego rodzaju funkcji posiadają m.in. Staszów (potencjał subregionalny), a także Grzybów ze względu na korzystne warunki lokalizacji niektórych funkcji transportu towarowego (w oparciu o linię</p>

⁸ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

		<p>szerokotorową LHS). Wskazane w PZPWŚ węzły, w tym wymienione powyżej, skupiając funkcje logistyczne, intermodalne oraz przedsiębiorczość transportochłonną winny stanowić swoiste bieguny rozwoju miast posiadających korzystne warunki komunikacyjne.</p> <p>W PZPWŚ określono główne obszary funkcjonalne, a wśród nich <i>Obszary szczególnego zjawiska w skali regionalnej</i>. W obszarze tym wyróżniono m.in. <i>Staszowski obszar aktywności gospodarczej</i> – obszar, który został zlokalizowany na terenach wcześniejszej eksploatacji siarki w rejonie Grzybowa oraz na bazie przemysłu energetycznego w Połańcu i eksploatowanego nadal złoża siarki Osiek. Obejmuje on różne obszary węzłowe, w tym Tarnobrzeską Specjalną Strefę Ekonomiczną „Euro-Park Wisłosan” ze Staszowem i rejonem inwestycyjnym w Połańcu oraz obszary i tereny rozwoju przedsiębiorczości miasta Staszów. <i>Obszar ten posiada warunki do przyspieszenia restrukturyzacji i rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o nowe innowacyjne projekty inwestycyjne oraz inicjatywy kooperacyjne służące uruchomieniu lokalnych potencjałów.</i></p> <p>W ocenie potencjału geologicznego województwa wymieniono m.in. surowce ilaste, których największa eksploatacja i produkcja prowadzona jest ze złóż Oleśnica I i Pałęgi. <i>Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030</i> określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w cele warunkujące, które stanowią rozwinięcie celu strategicznego PZPWŚ. Działania priorytetowe MOF Staszowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Konkurencyjna oferta inwestycyjna”, „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców” wpisują się w cel 1 PZPWŚ – <i>Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;</i> • „Włączenie społeczne” oraz „Integracja mieszkańców” wpisują się w cel 3 PZPWŚ – <i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy;</i> • „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, „Racjonalna gospodarka przestrzenna i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców” i „Zagospodarowanie czasu wolnego” wpisują się w cel 4 PZPWŚ – <i>Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;</i> • „Cyfryzacja usług” wpisuje się w cel 5 PZPWŚ – <i>Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.</i>
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

3. Ocena stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa

3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

W poniższym podrozdziale scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnej sytuacji i stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1 Klimat i powietrze atmosferyczne

Miejski Obszar Funkcjonalny Staszowa według podziału na regiony klimatyczne Polski położony jest w wyżynnym regionie śląsko-małopolskim, gdzie średnia temperatura oscyluje w granicach 7,5°C. Najwyższe średnie temperatury notowane są w lipcu (+17,7°C), a najniższe w styczniu (-3°C). Z uwagi na wpływ klimatu kontynentalnego, średnie roczne amplitudy temperatur są wysokie. Region nie należy do szczególnie usłonecznionych, średnia ilość dni pogodnych wynosi 62, pochmurnych zaś 122. Natomiast średnie roczne opady wynoszą około 600 mm. Okres wegetacyjny wynosi około 210 dni. Wiatry bardzo silne, czyli przekraczające powyżej 15 m/s, są w MOF bardzo rzadkie. Natomiast te klasyfikowane jako silne odnotowywane są tutaj jako przeciętnie występujące.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa jest emisja z indywidualnych źródeł ciepła, płynących ze źródeł komunalno-bytowych, na który wpływ ma stare budownictwo generujące duże straty ciepła, niska dostępność do sieci ciepłowniczej czy niski udział odnawialnych źródeł energii. Drugim istotnym źródłem zanieczyszczeń jest przemysł i energetyka oraz transport. Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet poprawę jego jakości, można uzyskać przez:

- ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii;
- zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne;
- stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gmin;
- likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmianę systemu ogrzewania z węglowego na ekologiczne: gazowe, elektryczne, olejowe, z miejskiego systemu ciepłego, pompy ciepła);
- poprawę nawierzchni dróg;

- budowę obwodnic;
- zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miejskiej;
- zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (promieniowania słonecznego, energia geotermalna i biogaz).

Ważnym elementem opisującym środowisko naturalne jest jakość powietrza. Diagnoza tego czynnika została przeprowadzona na podstawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w województwie świętokrzyskim – raport za rok 2021 i odnosiła się do obszaru tak zwanej strefy⁹. W województwie świętokrzyskim wydzielono dwie strefy: Miasto Kielce i strefę świętokrzyską. Gmina Staszów, Gmina Oleśnica oraz Gmina Rytwiany należą do strefy świętokrzyskiej. Na terenach MOF Staszowa znajdują się dwie stacje pomiarowe. Obie znajdują się w Mieście Staszów przy ulicy Koszarowej 7 i Mickiewicza 40.

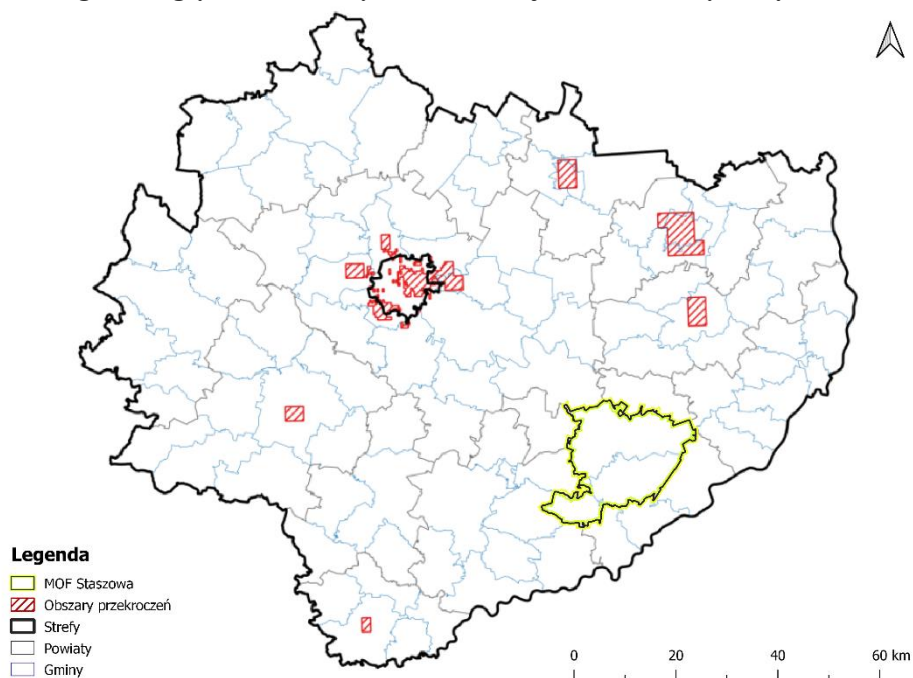
W ocenie pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano zweryfikowane serie roczne pomiarów z automatycznych stanowisk pomiarowych: 9 – dwutlenku siarki, 13 – dwutlenku azotu, 5 – tlenku węgla, 5 – benzenu, 7 – ozonu, 3 – pyłu zawieszonego PM₁₀, 3 – pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz z manualnych stanowisk pomiarowych: 22 – pyłu zawieszonego PM₁₀, 6 – pyłu zawieszonego PM_{2,5}, 6 – metali ciężkich w pyle PM₁₀ tj. ołowiu, kadmu, arsenu, niklu oraz 22 – benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀. Poziom celu długoterminowego O₃ w średniej 8-godzinnej (kryterium ochrony zdrowia) oraz średniej AOT40 (kryterium ochrony roślin) został przekroczony na terenie niemal całej strefy Miasta Kielce oraz na znacznej części strefy świętokrzyskiej. Główną przyczyną tego zjawiska był napływ zanieczyszczeń spoza granic strefy. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM₁₀ wykazały, że średnia roczna wartość poziomu docelowego wskaźnika BaP(PM₁₀) w 2020 roku została przekroczona na terenie obu stref występujących na terenie województwa świętokrzyskiego i znalazły się one w klasie C. Każda z czterech omawianych gmin odnotowała zwiększoną emisję benzo(a)pirenu w 2020 roku. Za główną przyczynę tego zjawiska uznano oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków przez mieszkańców domów jednorodzinnych¹⁰. Zasięg przekroczeń poziomu BaP(PM₁₀) oraz BaP(PM_{2,5}) przedstawiono na mapach 1 i 2.

---

⁹ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, www.powietrze.gios.gov.pl inf. z dnia 27.04.2022 r.

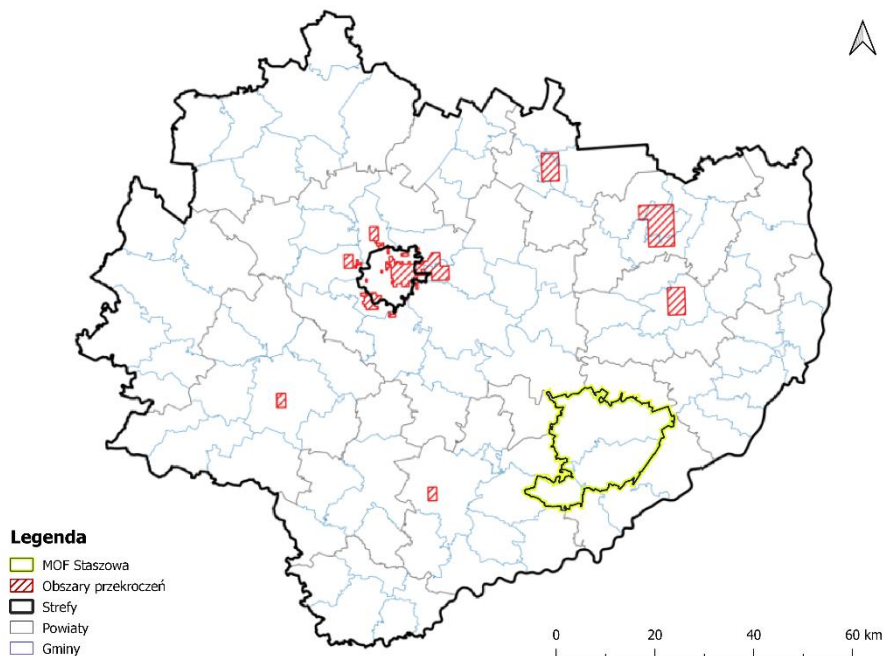
¹⁰ *Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie świętokrzyskim – raport za rok 2020*, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska, Kielce 2021, str. 104.

Mapa 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 64

Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 74

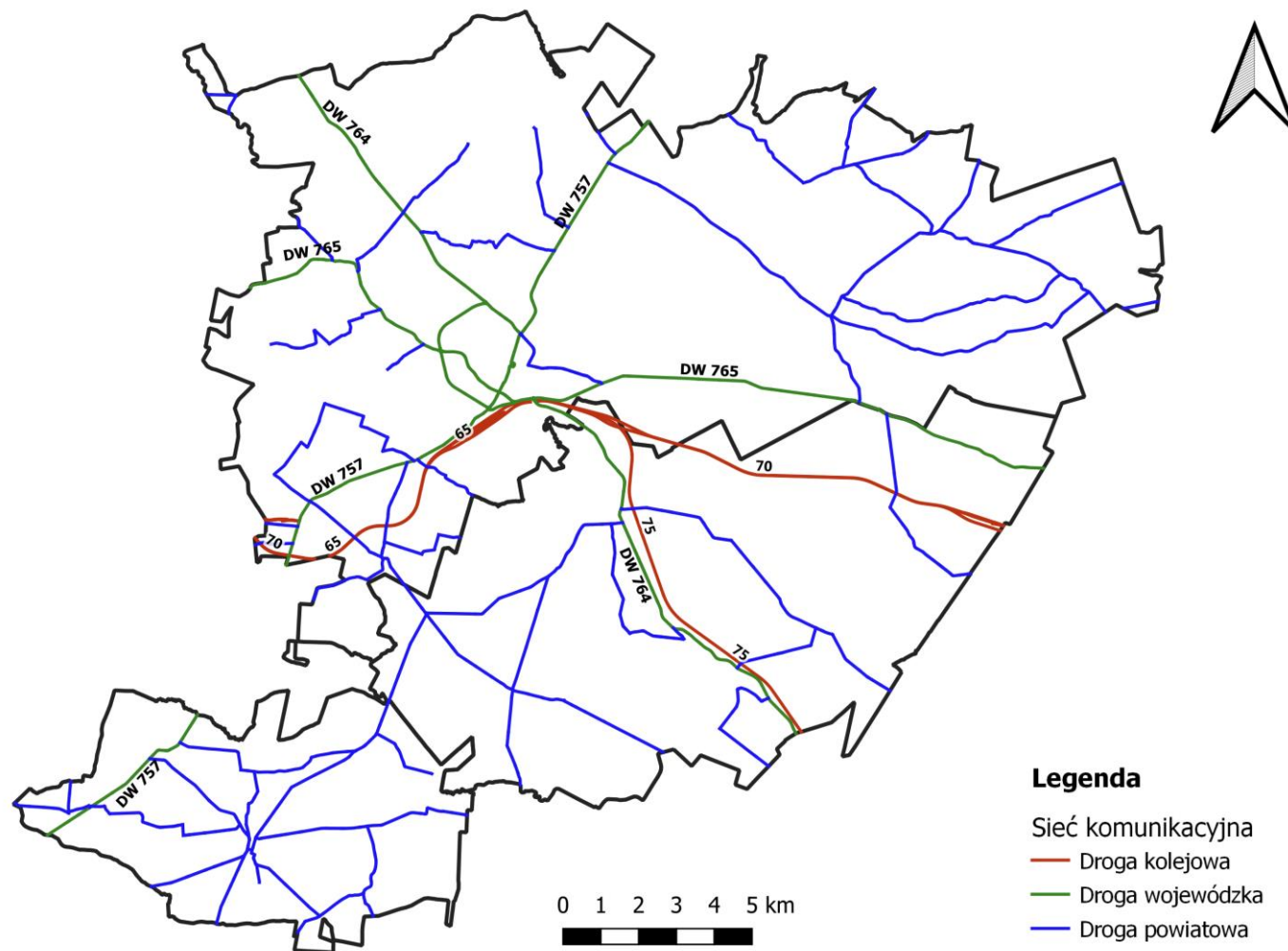
3.1.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w rozumieniu *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* to dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Na zakres ten składają się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące negatywnie na organizm ludzki, powodując ogólnoustrojowe zaburzenia i dolegliwości.

Głównym źródłem hałasu na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa jest ruch samochodowy. Wewnętrzny układ komunikacyjny MOF-u tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Powszechność i intensywność hałasu w miejscu zamieszkania stanowi realne zagrożenie dla zdrowia, powoduje obniżenie psychicznego komfortu i jakości życia.

Na mapie 3 przedstawiona została sieć komunikacyjna na obszarze MOF Staszowa, uwzględniony został przebieg dróg wojewódzkich (kolor zielony), dróg powiatowych (kolor niebieski) oraz sieć kolejowa (kolor czerwony). Przez obszar MOF Staszowa przebiegają 3 drogi wojewódzkie nr 764 (łącząca DK73 w Kielcach, DK79 w Połańcu oraz DW 985 w Tuszowie Narodowym), 765 (łącząca DK73 i DK78 w Chmielniku z DK79 w Osieku) oraz 757 (łącząca Opatów ze Stopnicą).

Mapa 3 Główna sieć komunikacyjna na terenie MOF Staszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.pl

3.1.3 Pole elektromagnetyczne

W 2020 roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie województwa świętokrzyskiego zarówno na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jak i w miejscach dostępnych dla ludności¹¹.

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu czteroletnim, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2311).

3.1.4 Warunki wodne

W granicach gminy Staszów i gminy Rytwiany występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Czarnej Staszowskiej, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie obu gmin występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, a także obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia zapory zbiornika Chańcza (na rzece Czarnej Staszowskiej), w wyniku przelania się wody przez korpus zapory w warunkach przejścia fali kontrolnej, o prawdopodobieństwie wystąpienia 0,01%, przy jednoczesnej awarii zasuw. Zagrożenie powodziowe występuje głównie w okresach letnich wezbrań spowodowanych deszczami frontalnymi lub deszczami nawalnymi. Najczęstszą porą występowania tego rodzaju wezbrań są miesiące czerwiec–wrzesień. Mając na uwadze art. 16 pkt. 34 ppkt. c) ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, na terenie gminy Rytwiany obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują także tereny na obwałowanym odcinku Wschodniej, tj. pomiędzy brzegiem rzeki a wałami przeciwpowodziowymi. Obszar zagrożenia powodziowego przedstawiono na mapach 4–6. W granicach gminy Oleśnica nie występuje zagrożenie powodziowe.

Na terenie MOF Staszowa znajdują się następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd):

---

¹¹ Uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Miasto i Gmina Staszów:

- JCWP Zbiornik Chańcza na rzece Czarna RW2000021785;
- JCWP Desta RW200062178729;
- JCWP Ciek od Oględowa RW20006217876;
- JCWP Moczydlanka RW200062178782;
- JCWP Wschodnia do Sanicy RW20006217883;
- JCWP Ciek od Wierzbicy RW200062178889;
- JCWP Zawidzianka_RW20006219169;
- JCWP Kacanka_RW20006219469;
- JCWP Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia RW2000921789;

Miasto i Gmina Oleśnica:

- JCWP Dopływ ze Sroczkowa RW2000621766;
- JCWP Ciek od Beszowej RW2000621768;
- JCWP Stopniczanka RW2000621788469;
- JCWP Pobocznicza RW200062178869;
- JCWP Ciek od Wierzbicy RW200062178889;
- JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia RW20009217889.

Gmina Rytwiany:

- JCWP Ciek od Okrągłej RW20002621792;
- JCWP Ciek od Oględowa RW20006217876;
- JCWP Moczydlanka RW200062178782;
- JCWP Ciek od Wierzbicy RW200062178889;
- JCWP Strzegomka RW2000621912;
- JCWP Dopływ z Piskowoli RW2000621914;
- JCWP Zawidzianka RW20006219169;
- JCWP Kacanka RW20006219469;
- JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia RW20009217889;
- JCWP Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia RW2000921789.

Miasto i Gmina Staszów:

- JCWPd PLGW2000115;
- JCWPd PLGW2000116.

Gmina Rytwiany:

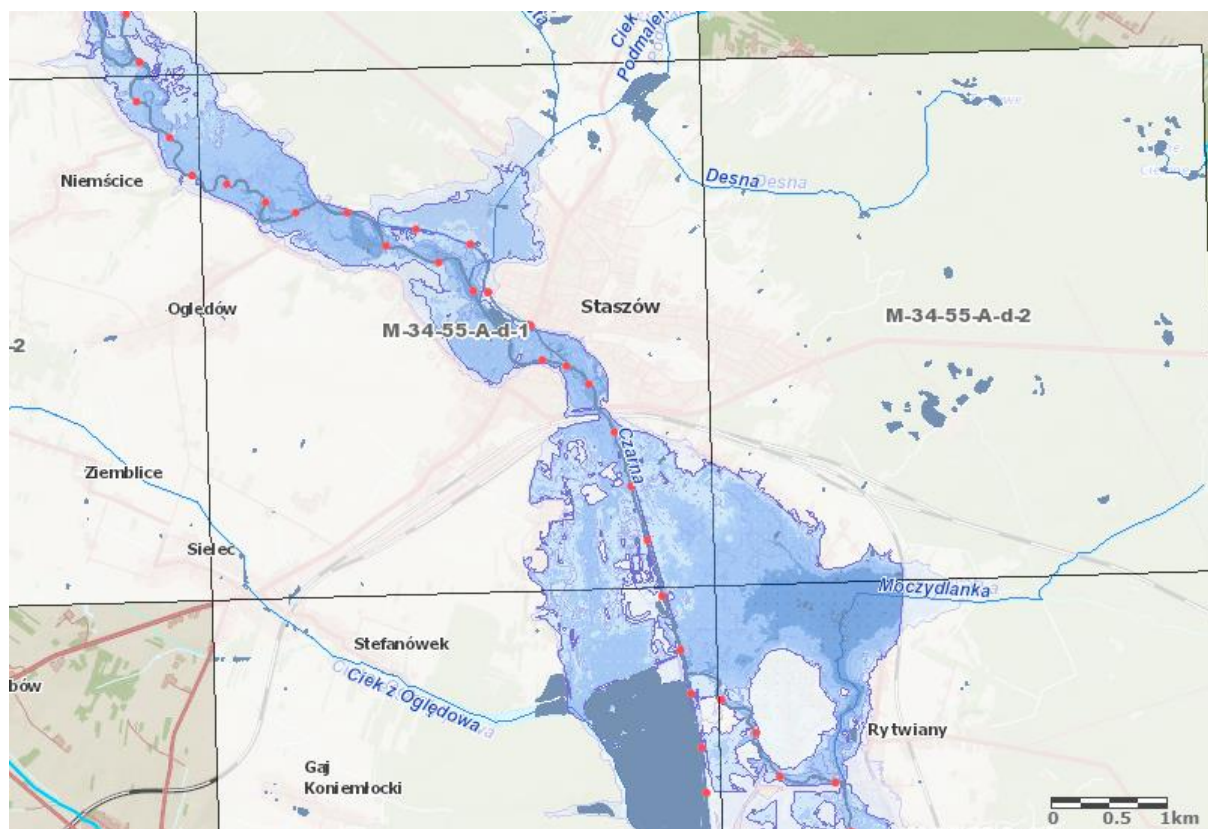
- JCWPd PLGW2000115;
- JCWPd PLGW2000116.

Na terenie Miasta i Gmina Oleśnica nie występują jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Wymienione części wód charakteryzują się różnym stanem. Część zbiorników jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Wynika to często z pojawiania się zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego takich jak nawozy rolne itp.

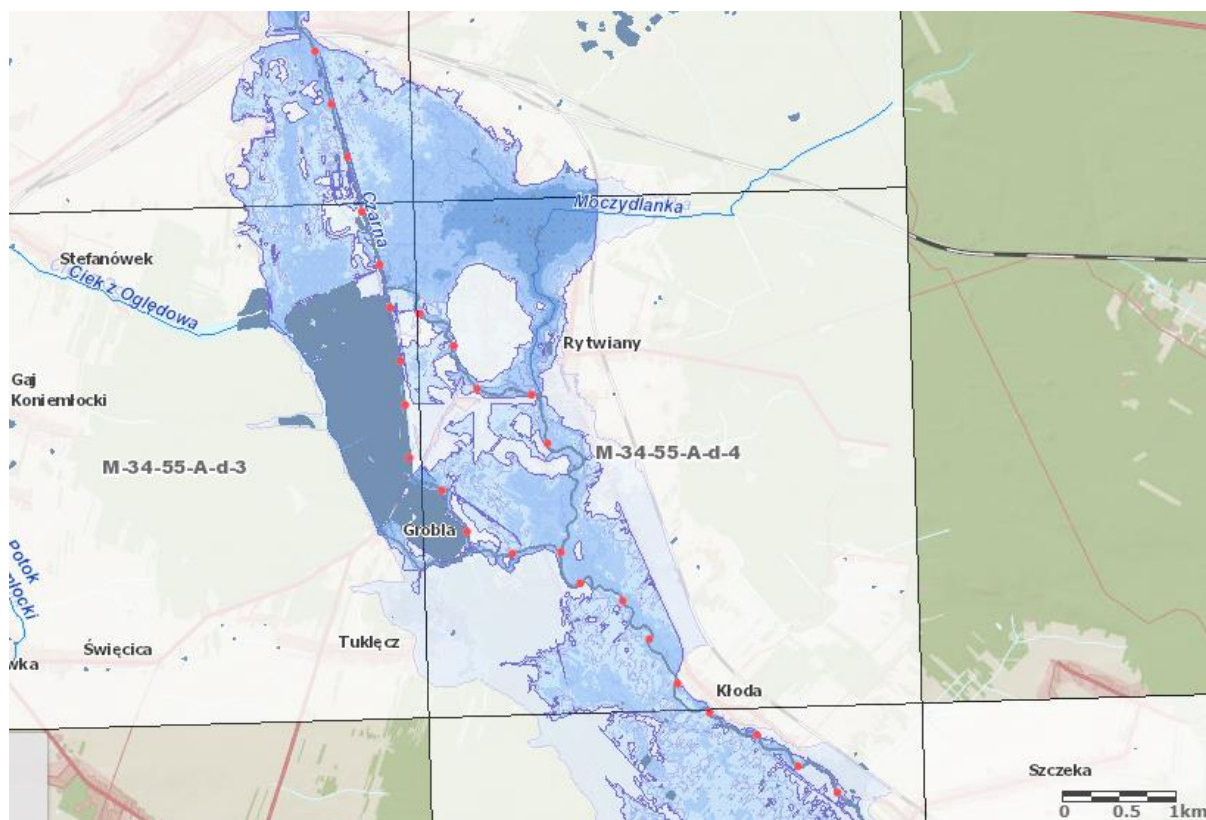
Badania i ocenę jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obowiązek ten wynika z *Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.). Prowadzone są następujące rodzaje monitoringu wód w rzekach: diagnostyczny, operacyjny, badawczy i monitoring obszarów chronionych. Monitoring diagnostyczny jest prowadzony w celu ustanowienia spójnego i kompleksowego przeglądu stanu wód na każdym obszarze dorzecza, w wyniku którego możliwe będzie sklasyfikowanie JCWP poprzez przypisanie ich do jednej z pięciu klas stanu/potencjału ekologicznego oraz dwóch klas stanu chemicznego. Monitoring operacyjny służy określaniu stanu tych części wód, w przypadku których uznano, że istnieje ryzyko, iż cele środowiskowe wyznaczone dla tych wód nie zostaną osiągnięte. Natomiast monitoring badawczy realizowany jest np. w celu określenia wielkości i wpływów przypadkowego zanieczyszczenia oraz w celu wyjaśnienia przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla danej jednolitej części wód powierzchniowych, jeżeli wyjaśnienie tych przyczyn jest niemożliwe na podstawie danych oraz informacji uzyskanych w wyniku pomiarów i badań prowadzonych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Badania wykonuje się w celu stwierdzenia konieczności ochrony stanu wód oraz podjęcia działań na rzecz poprawy ich stanu w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń, w tym ochronę przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami przemysłowymi. W przypadku, gdy jednolita część wód powierzchniowych znajduje się w obszarze chronionym, ocenę stanu wód (stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny) wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszaru chronionego.

Mapa 4 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Staszów

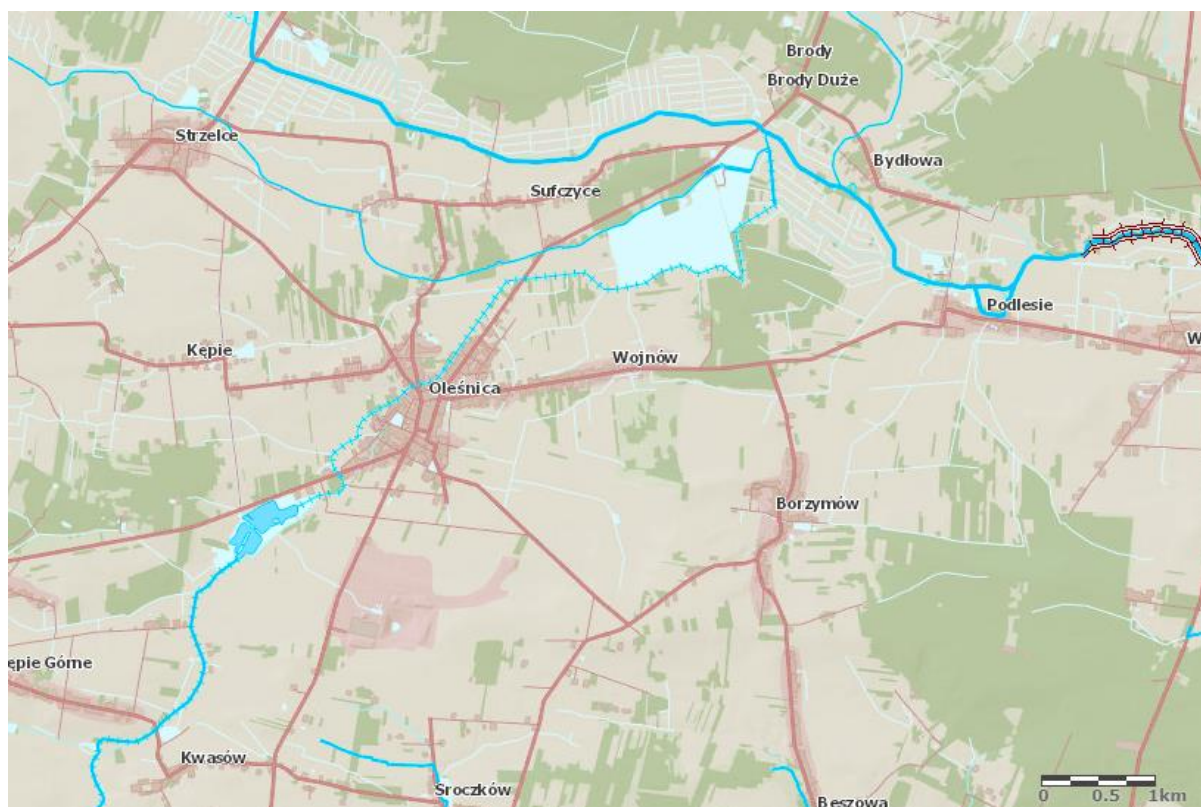
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Mapa 5 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie gminy Rytwiany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Mapa 6 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Oleśnica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Ocena zagrożenia zjawiskiem suszy została przeprowadzona w oparciu o dokument pn. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*¹². Plan przeciwdziałania skutkom suszy to pierwszy w Polsce dokument planistyczny o zasięgu ogólnokrajowym, dotyczący zjawiska suszy. Został on wprowadzony w formie rozporządzenia Ministra ds. gospodarki wodnej, co wskazuje na powszechnie obowiązujący charakter zapisów PPSS.

Na mapach 7–9 przedstawiono rozkład przestrzenny zagrożenia zjawiskiem suszy w Polsce wg ww. Planu.

Susza rolnicza, zgodnie z definicją określoną w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, to szkody spowodowane wystąpieniem w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września danego roku – klimatycznego bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz kategorii glebowych.

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (2477 gmin) oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą¹³. W województwie świętokrzyskim na 102 gminy, suszą rolniczą było zagrożonych:

- w uprawach zbóż jarych – 73 gminy o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 13,96%;
- w uprawach zbóż ozimych – 51 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 7,23%;
- w uprawach krzewów owocowych – 48 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 6,66%;
- w uprawach truskawek – 36 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 3,75%;
- w uprawach rzepaku i rzepiku – 30 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 2,83%;
- w uprawach roślin strączkowych – 17 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 1,36%;
- w uprawie kukurydzy na ziarno – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%;

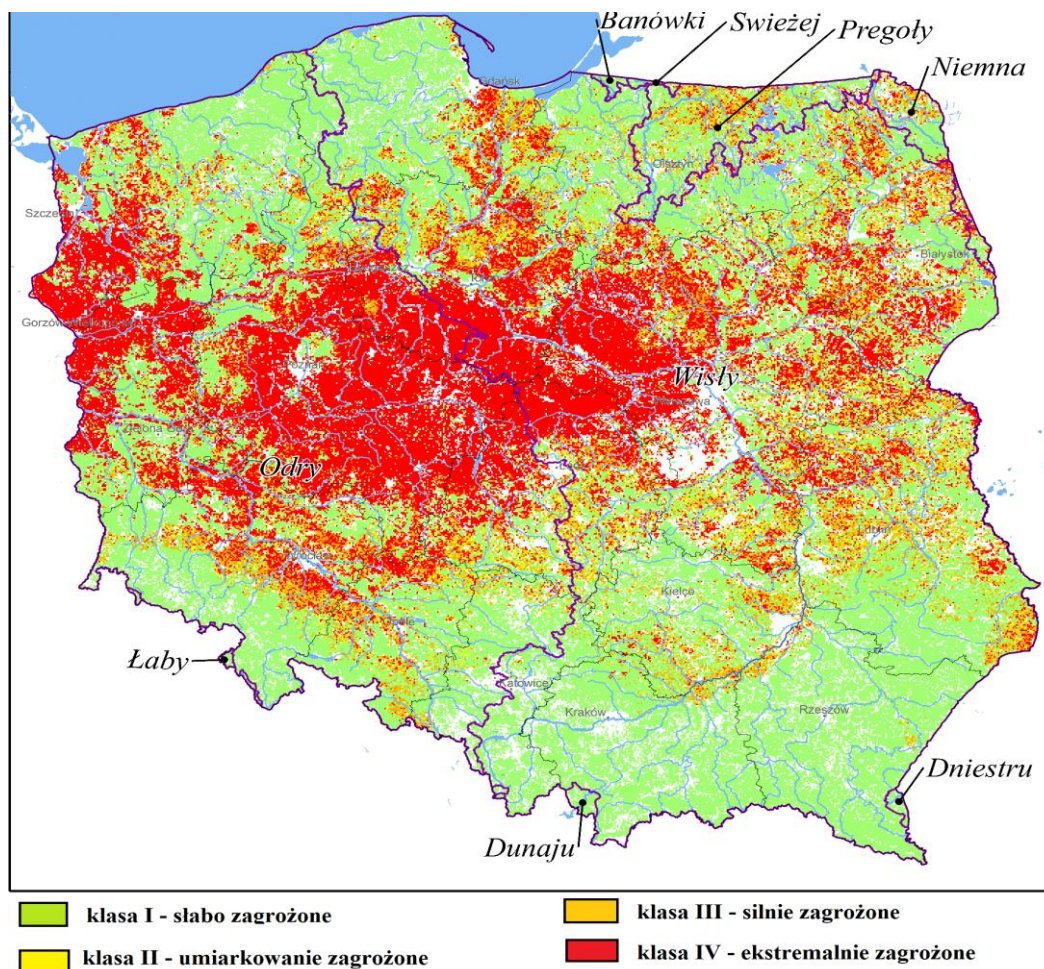
¹² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

¹³SMSR – System Monitoringu Suszy Rolniczej, strona internetowa opracowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, susza.iung.pulawy.pl

- w uprawie kukurydzy na kiszonkę – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%.

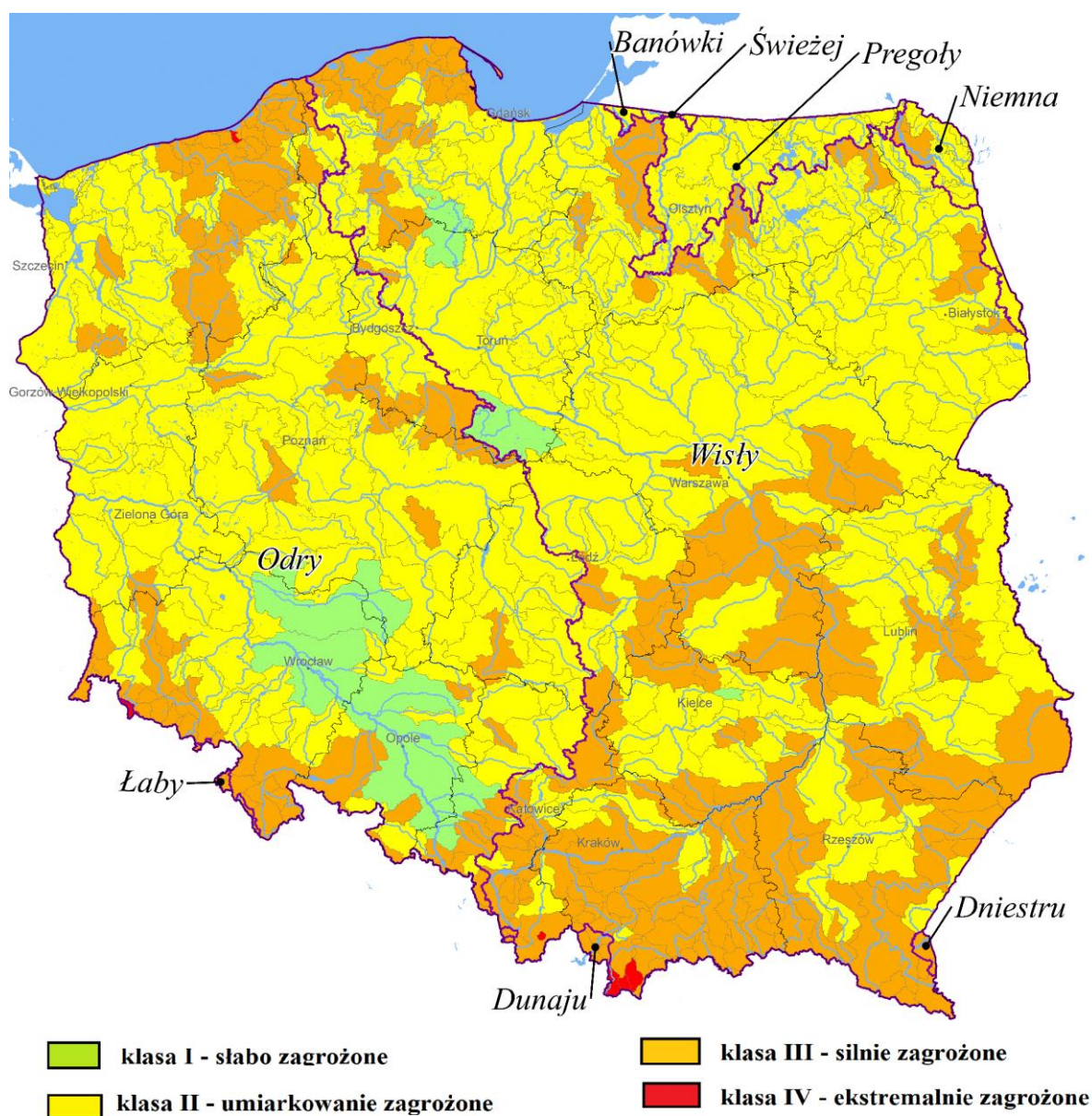
Mapa 7 Klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych

– Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 30

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego. Jej identyfikacja sprowadza się do zdefiniowania wartości granicznej przepływu, poniżej której rozpoczyna się zjawisko suszy hydrologicznej. Analiza danych dobowych przepływów za lata 1987–2017 dostarczyła wskazania stopnia zagrożenia suszą hydrologiczną.

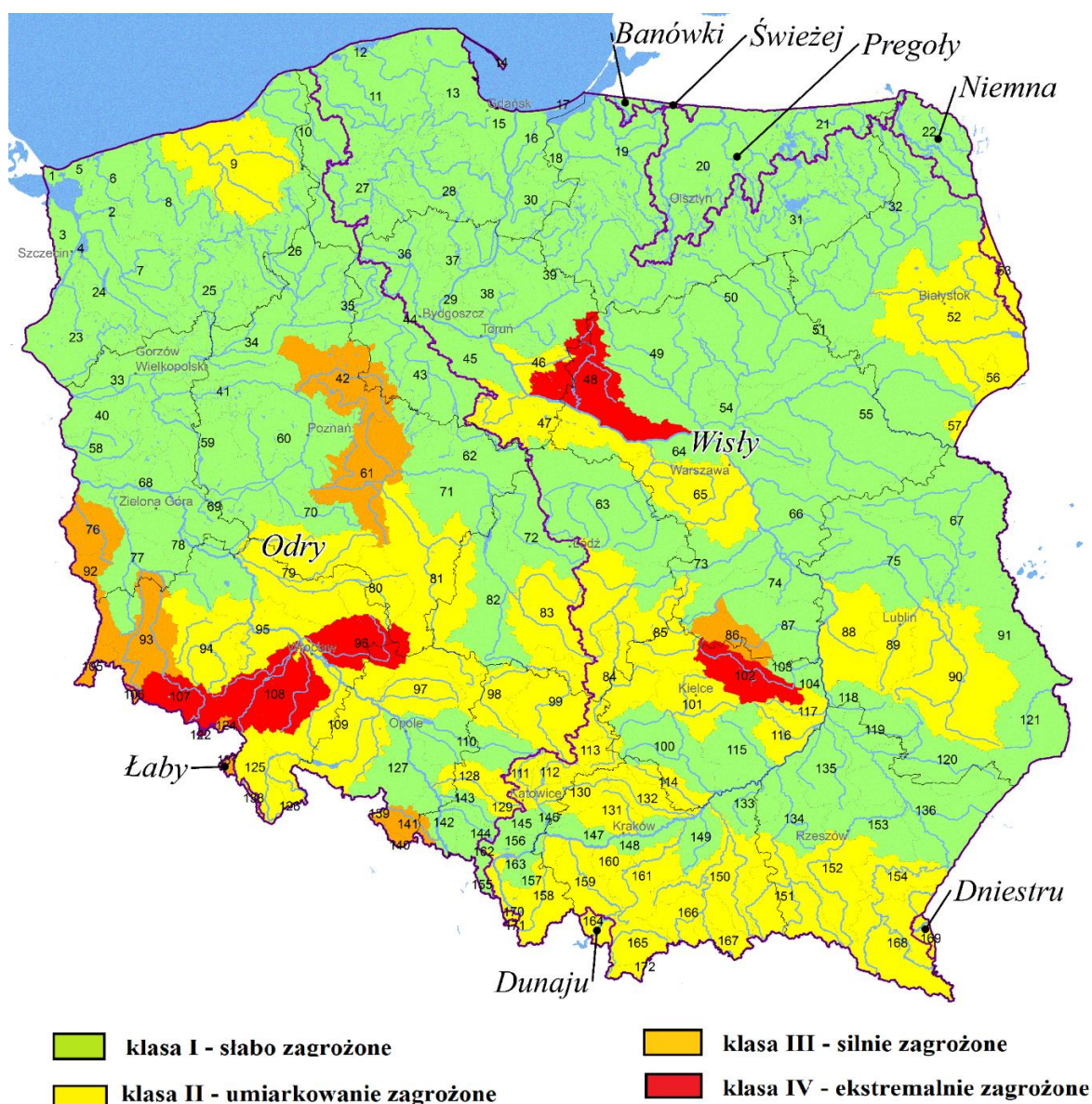
Mapa 8 Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 32

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Analiza skali zagrożenia suszą hydrogeologiczną w podziale na JCWPd wykazała, iż 7 z nich jest ekstremalnie zagrożonych. Należą one do regionów wodnych Środkowej Wisły, Środkowej Odry, Łaby i Ostrożnicy oraz Metuje.

Mapa 9 Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 34

Zgodnie z przedstawionymi mapami należy uznać, że MOF Staszowa narażony jest na ryzyko wystąpienia suszy hydrologicznej, hydrogeologicznej oraz miejscowo suszy rolniczej.

3.1.5 Zasoby geologiczne

Na terenie gminy Staszów znajduje się 5 rozpoznanych złóż surowców mineralnych – są to głównie złoża piasków, wapieni, gliny, surowców ilastych, kruszywa naturalnego, kopaliny, które mogą być wykorzystywane np. jako kamienie drogowe,. W rejonie Staszowa występują bogate koncentracje siarki rodzimej. Na terenie gminy jest także teren i obszar górniczy Smerdyna, wyznaczony decyzją Nr GP.6522.4.2020 Starosty Staszowskiego w dniu 21.10.2020 r. (Nr rejestru 10-13/3/264). Rodzaj wydobywanej tam kopaliny to kamień łamane

i bloczne. Gmina Oleśnica jest uboga w surowce mineralne, a istniejące mają charakter lokalny, z wyjątkiem złóż ilastych. Na obszarze gminy brak jest kopalin podstawowych, występują natomiast złoża kopalin pospolitych (kruszywa naturalnego i surowców ilastych ceramiki budowlanej) o różnym stopniu rozpoznania i udokumentowania. Największa eksploatacja i produkcja złóż ilastych w województwie świętokrzyskim i całej Polsce prowadzona jest m.in. właśnie ze złóż Oleśnica I. Złoże to eksploatowane jest od 2004 r. Kopalnia z Oleśnicy stanowi duży zakład produkujący elementy ceramiki budowlanej (cegła, pustaki ceramiczne i inne). Również w gminie Rytwiany wśród surowców mineralnych należy wymienić surowce ilaste, znajdujące zastosowanie w lokalnym przemyśle ceramiki budowlanej oraz różne typy żwirów i piasków. Surowcem podstawowym występującym na terenie gminy jest siarka. Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w obrębie wstępnie rozpoznanego obszaru (złoża) Rudniki.

3.1.6 Gleby

Stan i jakość gleb na obszarze o typowo rolniczym charakterze ma szczególne znaczenie, decyduje bowiem o rodzaju uprawianych roślin, a także o wielkości zbiorów. Gleby są ściśle powiązane z budową geologiczną obszaru i uwarunkowane rzeźbą terenu. Na obszarze MOF Staszowa gleby cechują się średnią i słabą jakością, są w znacznym stopniu zakwaszone i słabo przepuszczają składniki pokarmowe. Dodatkowo miejscami w glebie może występować podwyższona wartość siarki czy węglowodorów aromatycznych z uwagi na eksploatację siarki. Na terenie Gminy Staszów oraz Oleśnica nie ma zlokalizowanego punktu monitoringu czystości gleb. Znajduje się natomiast w Gminie Rytwiany. Analizowane gleby w punktach monitoringu nie wykazywały ponadnormatywnych stężeń.

3.1.7 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na terenie Gminy Staszów aktualnie obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Staszów* przyjęty Uchwałą nr XXII/234/2020 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 12 marca 2020r. Selektywne zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych obejmuje:

- a) papier;
- b) metale;
- c) tworzywa sztuczne;
- d) szkło;
- e) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- f) Bioodpady;

- g) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- h) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- i) zużyte baterie i akumulatory;
- j) odpady budowlane i rozbiórkowe;
- k) odpady niebezpieczne;
- l) przeterminowane leki;
- m) zużyte opony;
- n) odpady tekstyliów i odzieży.

Mieszkańcy mogą przywozić takie odpady do PSZOK zlokalizowanego w Staszowie.

Na terenie Gminy Oleśnica aktualnie obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Oleśnica* przyjęty Uchwałą nr XXVII/134/20 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 31 lipca 2020 r. Selektywne zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych obejmuje:

- a) papier;
- b) metale;
- c) tworzywa sztuczne;
- d) szkła;
- e) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- f) bioodpady;
- g) przeterminowane leki;
- h) meble i inne odpady wielkogabarytowe
- i) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- j) zużyte baterie i akumulatory;
- k) Odpady niebezpieczne;
- l) zużyte opony;
- m) odpady budowlane i rozbiórkowe;
- n) odpady tekstyliów i odzieży.

Na terenie gminy Oleśnica funkcjonuje punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zlokalizowany w Oleśnicy przy ul. Wiejskiej.

Na terenie Gminy Rytwiany aktualnie obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Rytwiany* przyjęty Uchwałą nr XXX/164/2012 Rady Gminy

Rytwiany z dnia 19 grudnia 2012 r. dotyczący wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości i obejmujący:

- a) prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.), tworzywa sztucznego, metalu, szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła ulegających biodegradacji w tym odpadów zielonych z ogrodów i parków;
- b) prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania powstających w gospodarstwach domowych: przeterminowanych leków i chemikaliów (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.) zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlano-remontowych i rozbiórkowych, zużytych opon, tekstyliów oraz powstających w rodzinnych gospodarstwach rolnych opakowań po środkach ochrony roślin.
- c) uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego;
- d) mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi;
- e) rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczenia tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu: średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych, bądź w innych źródłach, liczby osób korzystających z tych pojemników, częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego, innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- f) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
- g) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
- h) wyznaczenia obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Bezpośrednio na terenie Gminy Rytwiany nie znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

3.1.8 Dobra materialne, zabytki

Na terenie MOF Staszowa znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego świadczące o historii obszaru, które zostały objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Według Rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na dzień 30 września 2021 roku) do zabytków nieruchomych MOF Staszowa należą:¹⁴

Na terenie miasta i gminy Staszów:

a) Koniemłoty:

- dawny zespół klasztorny benedyktyńów świętokrzyskich, k. XV, 1637-49, XVIII (nr rej.: A.876/1-3 z 25.01.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
  - kościół, ob. par. pw. Wniebowzięcia NMP,
  - klasztor, ob. plebania,
  - ogrodzenie cmentarza kościelnego, XVIII;
- cmentarz parafialny (nr rej.: A.875 z 18.10.1989).

b) Kurozwęki:

- kościół cmentarny, fil. pw. św. Rocha, XVIII, 1919 (nr rej.: A.877/1-2 z 8.02.1958, z 28.10.1971 i z 14.06.1977);
- ogrodzenie cmentarza z bramką (nr rej.: jw.);
- zespół klasztorny kanoników regularnych, k. XV-XVII, XIX (nr rej.: A.875/1-5 z 16.10.1956, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
  - kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP,
  - klasztor, ob. zakład „Caritas”,
  - ogrodzenie cmentarza kościelnego z dwoma bramkami;
- cmentarz par., ul. Kościelna (nr rej.: A.879 z 18.10.1989);
- zespół pałacowy (nr rej.: A.880/1-7 z 7.10.1946, z 20.12.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
  - zamek, 2 poł. XIV/XV, XVII, przebudowa na pałac, 2 poł. XVIII,
  - pawilon wschodni, 1770,
  - pawilon zachodni, 1770, po 1980,
  - budynek administracji, 1 poł. XIX,
  - brama wjazdowa, 1770,
  - park, XVIII, 1811-20, 1859-73,

---

¹⁴ Rejestr zabytków – Narodowy Instytut Dziedzictwa, nid.pl

- spichlerz, pocz. XIX,
  - oficyna mieszkalno-gospodarcza, pocz. XIX (nr rej.: A.880/8 z 27.11.2015).
- c) Sielec:
- zbór kalwiński, ob. kaplica rzym.-kat., XVII, XVIII (nr rej.: A.881/1-2 z 16.10.1956, z 29.01.1958, z 15.04.1967, z 6.07.1977, z 27.07.1982 i z 18.10.1989);
  - dawny cmentarz ewangelicki, XVII, XVIII (nr rej.: jw.).
- d) Staszów:
- układ urbanistyczny (nr rej.: A.882 z 10.06.1985);
  - zespół kościoła par. (nr rej.: A.883/1-4 z 28.12.1932, z 15.04.1967 i z 6.07.1977):
    - kościół pw. św. Bartłomieja, 1 poł. XV, XVII-XIX,
    - dzwonnica-brama, 1825,
    - ogrodzenie, mur., 1825,
    - plebania, 1825,
    - cmentarz przy kościele (nieczynny) (nr rej.: A.885 z 18.10.1989);
  - cmentarz parafialny (część najstarsza), ul. Cmentarna, XIX (nr rej.: A.884 z 18.10.1989);
  - teren dawnego cmentarza żydowskiego „starego”, ul. Piłsudskiego, k. XVIII (nr rej.: A.941 z 31.05.2019);
  - Rynek jako dzielnica Staromiejska (nr rej.: A.887 z 12.09.1947);
  - ratusz z kramami, XVIII (nr rej.: A.886 z 15.04.1967 i z 6.07.1977);
  - park miejski, 1886 (nr rej.: 714 z 20.12.1957 oraz A.888 z 5.08.1991);
  - dworek miejski, ul. Wschodnia 5, XIX (nr rej.: A.889 z 24.04.1997).
- e) Wiązownica-Kolonia:
- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, 1844, 1916 (nr rej.: A.890 z 19.10.1998);
  - cmentarz par., 1915 (nr rej.: A.891 z 19.10.1989);
  - zespół pałacowy „Dzięki”, ze strefą ochrony krajobrazu kulturowego i powiązań widokowych, 2 poł. XIX (nr rej.: A.892/1-4 z 12.03.1984):
    - pałac (willa),
    - teren dookoła ogrodu (nr rej.: A.892/3 z 26.08.2020),
    - park (nr rej.: 718 z 20.12.1957).
- f) Wiązownica Mała:
- cmentarz par. „stary” (nieczynny), XIX/XX (nr rej.: A.893 z 19.10.1989).

g) Wiśniowa Poduchowna:

- kościół par. pw. Przemienienia Pańskiego, 1680-1681 (nr rej.: A.895 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 30.07.1982);
- cmentarz par. (część stara), 1 poł. XIX (nr rej.: A.896 z 18.10.1989);

h) Wiśniowa:

- zespół pałacowy – parkowy (nr rej.: A.894/1-4 z 20.12.1957, z 28.01.1959, z 15.04.1967 i z 15.04.1985):
  - pałac, k. XVIII, XIX,
  - park z otoczeniem, XVIII-XIX,
  - altana w ogrodzeniu, poł. XIX.

i) Wola Osowa – Batogi:

- Miejsce Pamięci Narodowej (pomnik na miejscu gajówki), 1943 (nr rej.: A-5/1-2 z 18.08.2004).

Na terenie miasta i gminy Oleśnica:

a) Oleśnica:

- kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, pocz. XV, 1866, 1888-95 (nr rej.: A.855 z 27.08.1971);
- cmentarz par., XIX (nr rej.: A.856 z 22.06.1992).

Na terenie gminy Rytwiany:

a) Czerwony Krzyż:

- zbiorowe mogiły wojenne, w lesie „Czerwony Krzyż”, 1942 (nr rej.: A.865 z 24.05.1993).

b) Grobla:

- młyn i dom młynarza, 4 ćw. XIX (nr rej.: A.866/1-2 z 30.11.1993).

c) Rytwiany:

- zespół klasztorny kamedułów, 1 poł. XVII (nr rej.: A.867/1-7 z 28.10.1971 i z 16.06.1977):
  - kościół par. pw. Zwiastowania NMP,
  - skrzydło pn. klasztoru „Erem Tęczyńskiego”,
  - skrzydło zach. klasztoru z bramą,
  - skrzydło południowe klasztoru, ob. plebania,
  - pozostałości ogrodzenia,
  - 2 bramy,

- teren zespołu z d. ogrodami i sadami klasztorными (nr rej.: A.867/8 z 31.01.2017);
  - mogiła powstańców 1863, w lesie przy cegielni (nr rej.: A.868 z 24.05.1993);
  - ruiny zamku, 1 poł. XV (nr rej.: A.869 z 1.12.1956, z 28.10.1971 i z 6.07.1977);
  - zespół pałacowy, 1 poł. XIX, 1927 (nr rej.: A.870/1-2 z 20.12.1957 i z 8.02.1978):
    - pałac,
    - park;
  - zespół dawnej gorzelni (teren z relikdami budynków), 1860 (nr rej.: A.945/1-4 z 5.10.2020):
    - skrzydło północne budynku gorzelni,
    - pozostałość komina,
    - ogrodzenie z murami przyziemia dawnych budynków produkcyjnych.
- d) Sichów Duży:
- zespół pałacowy (nr rej.: A.871/1-7 z 20.12.1957 i z 27.05.1986):
    - pałac,
    - stajnia,
    - wozownia,
    - 2 rządówki,
    - dom ogrodnika,
    - park.
- e) Strzegom:
- kościół parafialny pw. MB Bolesnej, drewniany, XVI/XVII (nr rej.: A.872 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 6.07.1977);
  - cmentarz parafialny (stara część), XX (nr rej.: A.873 z 19.10.1989).

Przez teren gminy Rytwiany przebiegają 3 szlaki kulturowe. Pierwszym z nich jest *Szlak architektury drewnianej* prezentujący zabytkowe obiekty drewniane z terenu województwa. W ramach szlaku wyznaczono 4 trasy i 1 pętlę. Przez teren gminy przebiega fragment trasy nr 1 pomiędzy miejscowością Niekrasów (gm. Osiek) a miejscowością Strzegom (gm. Rytwiany). Trasa szlaku jest wyznaczona i oznakowana – biegnie drogą krajową nr 79 i w miejscowości Trzcianka skręca w drogę lokalną prowadzącą do obiektów w Niekrasowie i Strzegomiu. Drugim jest *Rowerowy szlak miejsc mocy* łączący najważniejsze obiekty sakralne w województwie świętokrzyskim. Szlak tworzy zamkniętą pętlę o długości prawie 600 km. Część pętli prowadzi przez teren gminy Rytwiany, na odcinku Niekrasów (gm. Osiek) –

Strzegom – Szczeka – Rytwiany – Grobla – Tuklęcz – Sichów Mały – Sydzyna – Wilkowa (gm. Łubnice). Trzecim jest *Rowerowy szlak architektury obronnej* – cały szlak relacji Końskie–Kielce liczy 500,5 km i przebiega przez wszystkie 3 gminy MOF Staszowa. Szlak prowadzi w większości drogami asfaltowymi, prowadzi od strony Golejowa (gm. Staszów) do Rytwian i dalej przez Groblę, Święcicę, Pacanówkę i Podborek, w kierunku Oleśnicy¹⁵.

3.1.9 Zasoby przyrodnicze

Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa występuje szereg niewielkich groblowych zbiorników wodnych oraz akwen w Golejowie, odgrywające rolę siedlisk życia organizmów wodnych oraz zbiorowisk roślinności wodnej. Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa znajdują się następujące formy ochrony przyrody (mapa 10):

Miasto i Gmina Staszów:

- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”;
- Obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Żyżnów;
- 22 pomniki przyrody.

Miasto i Gmina Oleśnica:

- Solecko-Pacanowski obszar chronionego krajobrazu.

Gmina Rytwiany:

- rezerwat przyrody Dziki Staw;
- Jeleniowsko-Staszowski obszar chronionego krajobrazu;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rytwiany;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tarczyn;
- obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- 16 pomników przyrody.

Flora i fauna na obszarze Gminy Staszów ściśle związana jest z licznymi formami ochrony przyrody występującymi na tym terenie oraz dużymi kompleksami leśnymi, stanowiącymi schronienie dla różnych gatunków roślin i zwierząt. Lasy wchodzące w skład Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu stanowią w większości bory

---

¹⁵ Portal internetowy Regionalnego Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach, swietokrzyskie.travel.pl

sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne oraz olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa drzewostan sosnowy, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo bagiennej i bagiennotorfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Natomiast najczęściej spotykanymi tutaj gatunkami fauny są: sarny, jelenie, kuny, łosie, bobry, dziki, zające, lisy, dzikie kaczkę, bażanty i kuropatwy. Duży udział terenów leśnych stwarza bogactwo i różnorodność siedlisk i gatunków. W gminie Staszów lasy stanowią 37,74% powierzchni gruntów. Największe kompleksy leśne ciągną się w centralnym pasie gminy od północy do południa, na wschód od miasta. Większe kompleksy leśne występują także we wschodniej jak i zachodniej części gminy. Lasy w gminie podlegają Nadleśnictwu Staszów a dzielą się na dwa obręby leśne: Golejów i Kurozwęki. Lokalne lasy wyróżnia duża różnorodność siedlisk i gatunków. Przeważają lasy liściaste i mieszane. Gatunkowo dominuje sosna z domieszką buków, brzoź i grabów. Występują ponadto jodły, świerki, osiki i dęby. Występuje tutaj także różnorodność krzewiasta, gdzie spotkać się można z leszczyną pospolitą, czeremchą pospolitą, jarzębem pospolitym, czy też kruszyną pospolitą. W tym lasach występuje także duży udział dębu, jodły i buka. Najliczniejszą grupę ptaków stanowią: bocian biały (spotykany też i czarny), błotniaki, krogulec, derkacz, dzięcioł czarny, płomykówka, pójdzka, puszczyk, dudek, świergotek drzewny, słonka, muchołówka mała, białoszyjna i żałobna, wilga, lelek kozodój. Gady reprezentuje większość występujących w Polsce gatunków, np. jaszczurka zwinka i żyworodna, padalec oraz węże: żmija, zaskroniec i gniewosz. Z płazów występują m. in: traszka, rzekotka, grzebiuszka, ropucha paskówka. Najczęściej spotykane owady to: mieniak tęczowiec i strużnik, paź królowej i żęglarz, modliszka zwyczajna, pływak żółto-brzeżek, tygryk paskowany, biegacze. Rozległe golejowskie lasy stanowią dom dla wielu zwierząt, mieszkają tu bowiem: dziki, kuny, sarny, jelenie, daniela, lisy, zające, borsuki, norki, tchórze, piżmaki i jenoty. Z gatunków chronionych występują m.in. łasica, gronostaj, orzesznica, popielica, koszatka, podkowiec duży, mroczki, a z częściowo chronionych bóbr i wydra. Czasem można spotkać łosie¹⁶.

Na terenie Gminy Oleśnica znajduje się Solecko-Pacanowski obszar chronionego krajobrazu. Cały teren jest zagospodarowany intensywnie rolniczo i w krajobrazie dominują zbiorowiska nieleśne. Pod względem przyrodniczym największą wartość mają zbiorowiska

---

¹⁶ *crfop.pl dostęp z dnia 25.05.22r.*

torfowiskowe i łąkowe z udziałem halofitów: komonicy skrzydlatostąkowej, muchotrzewu solniskowego. Lasy o charakterze zbliżonym do naturalnych rozwijają się na siedliskach borów sosnowych i borów mieszanych. W zależności od panujących stosunków wodnych wykształciły się zbiorowiska bagiennego boru trzcinnikowego, subkontynentalnego boru świeżego i boru mieszanego. Ważną rolę w krajobrazie i biocenotyczną odgrywają zarośla krzewiaste z budującymi je tarniną i leszczyną¹⁷.

Gmina Rytwiany obfituje w liczne formy ochrony przyrody.

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej. Obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony – lasy stanowią ok. 55%, a użytki rolne ok. 40% powierzchni, stanowiąc lokalny ciąg ekologiczny. Wśród lasów dominują bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne – olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa sosna, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo-bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Ponadto występują na tych terenach zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nieprzydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin¹⁸.

Rezerwat przyrody Dzikie Stawy utworzono w 1998 roku na powierzchni 6,52 ha. Obszar, na którym znajduje się rezerwat, położony jest w obniżeniu dolinnym, w obrębie rozległych borów sosnowych. Charakteryzuje się ciekawym i urozmaiconym krajobrazem. Teren rezerwatu jest obiektem o dużych walorach, zarówno naukowo-dydaktycznych, jak i rekreacyjno-turystycznych. Lasy otaczające rezerwat są od wielu lat użytkowane gospodarczo. Ich struktura, zarówno wiekowa, jak i gatunkowa jest przekształcona. W znacznej większości lasy te są jednakowymi monokulturami sosnowymi. Nie odpowiadają one siedlisku, które jest żyzne, o charakterze lasu mieszanego lub nawet świeżego. Rezerwat położony jest na

---

¹⁷ jw.

¹⁸ jw.

skraju większego kompleksu leśnego, tak więc graniczy z terenami jeszcze silniej przekształconymi przez człowieka. Na wschód od obiektu położone są rozległe sztuczne stawy rybne. Głównym przedmiotem ochrony jest zachowanie w rezerwacie ponad stuletnich drzewostanów modrzewiowych oraz jeziora potorfowego z chronionymi gatunkami flory i fauny¹⁹.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rytwiany został utworzony 19 lutego 2002 r., na powierzchni 2,33 ha, w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego dawnego klasztoru oo. Kamedułów w Rytwianach. W jego skład wchodzi drzewostan grabowo-dębowy z domieszką lipy. Las położony jest naprzeciw głównego wejścia do klasztoru i stanowi przyrodniczą oprawę klasztoru. Jest miejscem, w którym odbywają się uroczystości towarzyszące świętom. Najcenniejszym elementem przyrodniczym są okazałe graby, liczące około 150 lat, rosnące w luźnym zwarciu. Pewną część drzewostanu stanowią także 150-letnie dęby oraz 90-letnie lipy. Podszyt niezbyt liczny stanowi leszczyna²⁰.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tarczyn utworzony został 18 lutego 2002 r. Położony jest w granicach miejscowości Sichów Mały, obejmuje dwa drzewostany leśne bezpośrednio ze sobą nie sąsiadujące. Drzewostany te znajdują się na skraju środkowej części kompleksu leśnego w sąsiedztwie osad leśnych. Ogólna powierzchnia obydwu obszarów wynosi 3,6 ha. Jeden z obszarów stanowi szczególnie cenny pod względem przyrodniczym drzewostan składający się z okazałych 200-letnich dębów i 170-letnich sosen z domieszką graba, kasztanowca i klonu (około 60 lat). Dęby są pozostałością dawnej Puszczy Sandomierskiej. Omawiany fragment lasu posiada bardzo ubogi podszyt lub jest on w ogóle nieobecny. Las stwarza dobre warunki bytowania różnorodnych gatunków ssaków i ptaków. Występują tu m.in. puszczyk, wilga, dzięcioły: czarny, duży i średni, kos, muchołówka białoszyja. Las ten historycznie przyjęto nazywać „Tarczyn”²¹.

Na obszarze Gminy Rytwiany zlokalizowany jest również obszar ochronny sieci Natura 2000 – Kras Staszowski. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

---

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Rytwiany 2013

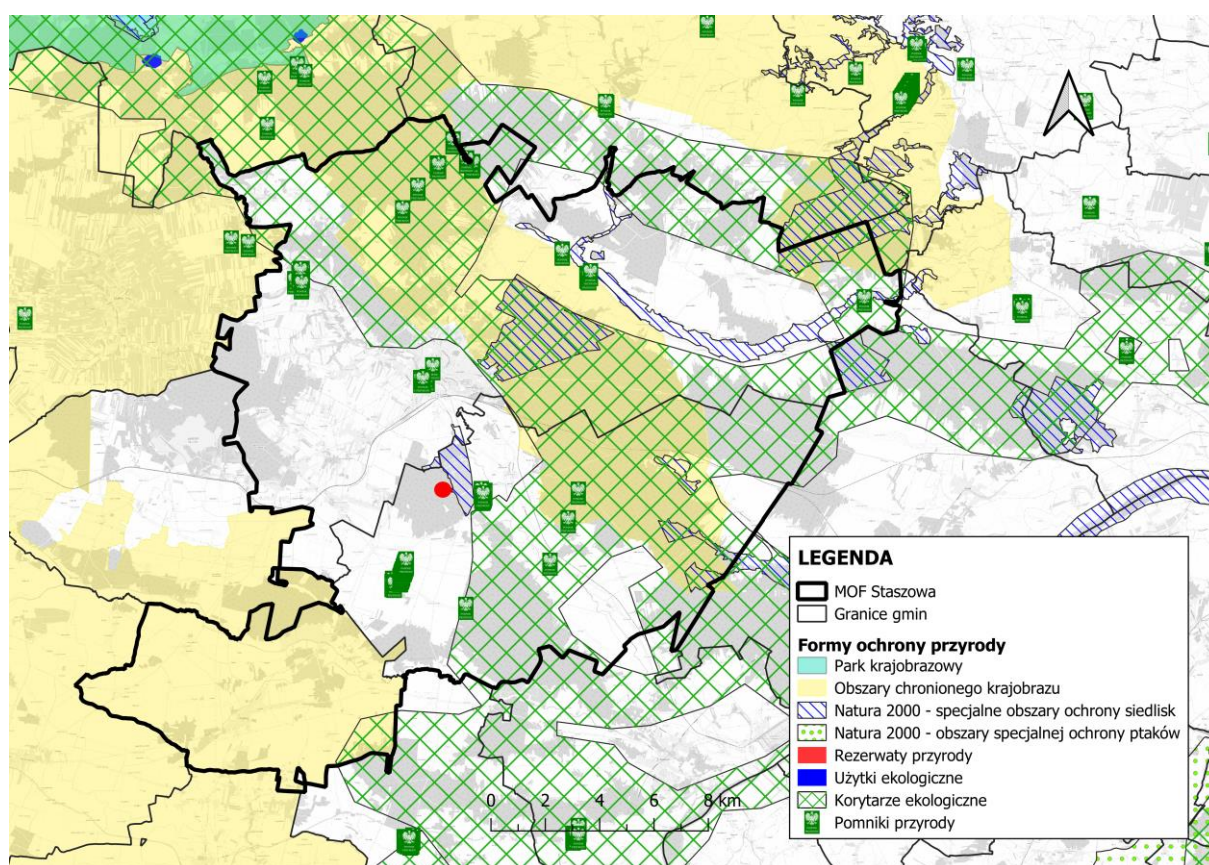
²⁰ jw.

²¹ jw.

Znaczna część gminy Rytwiany to ekologiczny Korytarz Południowo-Centralny (KPdC), a w szczególności KPdC-8A Góry Świętokrzyskie – Dolina Wisły, przechodzący przez całą wschodnią część gminy, wyłączając tereny zabudowy Strzegomia i Strzegomka. Teren gminy Rytwiany jest bogaty pod względem przyrodniczym. Gmina wpisuje się w charakterystyczny dla województwa świętokrzyskiego podział na przemysłową północ i rolnicze południe, stanowiące zaplecze dla produkcji ekologicznej żywności. Gmina ma charakter rolno-leśny, jednym z jej cennych bogactw naturalnych jest drewno.

Analiza projektu Strategii pod kątem uchwał dotyczących rezerwatu przyrody „Dziki Staw” oraz Jeleniowsko-Staszowskiego OChK i Solecko-Pacanowskiego OChK pozwala stwierdzić, że realizacja zadań zaproponowanych w Strategii nie jest sprzeczna z celami ochrony oraz ustaleniami dotyczącymi czynnej ochrony ekosystemów leśnych, wodnych i nieleśnych. Uwzględniając fakt, że działania wyznaczające ramy przedsięwzięć stanowiąc będą inwestycje celu publicznego, nie będą one naruszać zakazów obowiązujących na terenie wymienionych obszarów.

Mapa 10 Formy ochrony przyrody na terenie MOF Staszowa

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Rozwoju MOF Staszowa na lata 2022–2030*, odniesiono się do poszczególnych zadań priorytetowych w obrębie celów szczegółowych, zaproponowanych w Strategii.

W stosunku do każdego z zadań priorytetowych skrupulatnie przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, lokalny klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Posłużyło do tego narzędzie jakim jest matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko, w której każdy z aspektów został szczegółowo przeanalizowany i określono, czy dany czynnik będzie miał pozytywny, negatywny, czy obojętny wpływ na różne obszary odnoszące się do środowiska. Matryca została szczegółowo przedstawiona w rozdziale czwartym.

4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii

Celem realizacji *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* jest m.in. poprawa stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy. Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany projekt Strategii (realizacja przez gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych), należy uznać, iż środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania (zadania) zaproponowane do realizacji w projekcie. Założenia dokumentu przyczyniać się będą w pośredni sposób do poprawy stanu środowiska naturalnego, a także zapewnią skuteczne mechanizmy, mające na celu jego ochronę przed postępującą degradacją oraz rozwój jego walorów.

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii, ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- występowanie niskiej emisji z budynków wykorzystujących przestarzałe źródła ogrzewania oraz transportu niskoemisyjnego;
- nieefektywne wykorzystywanie energii m.in. w wyniku nie korzystania z energooszczędnego oświetlenia ulicznego, czy brak przeprowadzenia termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej;
- utrzymywanie się niewłaściwego stanu części wód powierzchniowych

Zaniechanie powyższych inwestycji nie poprawi obecnego stanu naturalnego, wobec czego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji zadań zawartych w dokumencie może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w dokumencie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie MOF Staszowa.

Analizując potencjalne zmiany stanu środowiska, które mogłyby wystąpić w przypadku nie zrealizowania działań wymienionych w projekcie Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030 przewiduje się następujące skutki:

- brak realizacji działań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ich kontrolą (ruch komunikacyjny, indywidualne źródła ciepła) spowoduje

dalszą degradację jego jakości i będzie negatywnie oddziaływać na ludzi, zwierzęta, rośliny i środowisko jako całość;

– brak realizacji działań związanych z budową ścieżek rowerowych będzie skutkował mniejszą liczbą osób, które mogłyby korzystać z tego źródła transportu, a tym samym będzie się przekładało na stale wysoki poziom niskiej emisji;

– brak działań infrastrukturalnych, w szczególności z zakresu infrastruktury drogowej wpłynie na zwiększenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza;

– brak działań związanych z rozbudową sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłowniczej wpłynie na wzrastający poziom zanieczyszczeń wód i stałe pogarszanie ich jakości

– brak ochrony siedlisk i środowiska przyrodniczego może powodować ich fragmentację,

– brak właściwego planowania przestrzennego wpłynie na wzrost liczby konfliktów na linii funkcja terenu – środowisko przyrodnicze – społeczeństwo oraz uniemożliwi spójne kształtowanie przestrzeni na terenie MOF Staszowa;

– brak prowadzenia działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska a tym samym niska świadomość ekologiczna mieszkańców wpłynie na prowadzenie nieefektywnych energetycznie działań, wzrost ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska.

Ponadto brak realizacji celów projektu Strategii Rozwoju MOF Staszowa lata 2022-2030 spowoduje, że osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i przestrzennośrodowiskowym będzie praktycznie niemożliwe. Ponadto zaniechanie realizacji tychże celów może powodować niesprawność całego systemu lokalnej polityki ekologicznej. Utrudni to również realizację założonych celów, które są spójne ze strategicznymi dokumentami szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego. W związku z powyższym realizacja działań Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030 wydaje się być pożądana i konieczna.

Analiza powyższych skutków braku realizacji działań zaprogramowanych w projekcie Strategii prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie ustaleń dokumentu wywołać może jedynie skutki negatywne. Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant dążący do zrealizowania działań

określonych w projekcie Strategii. Realizacja celów/działań wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w podsumowaniu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców gminy.

5. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

5.1 Matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* na środowisko przyrodnicze, odniesiono się do celów szczegółowych zaproponowanych w Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego działania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie budowy i normalnego funkcjonowania.

Zastosowano następujące oznaczenia:

- – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
- – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Tabela 2 Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko Strategii

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
1. Realizacja Strategii ZIT – „Budowa portu przeladunkowego w miejscowości Grzybów oraz rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym przewozów pasażerskich” szansą na rozwój gospodarczy MOF Staszowa i regionu świętokrzyskiego															
Budowa intermodalnego portu przeladunkowego w Grzybowie		+		-	-	-	+	-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Utworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego – strefa „B” i „C”		+/-	n	n	+/-	-	+	n	+/-	+/-	+	+/-		n	n
Stworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości							+								
2. Realizacja Strategii ZIT – Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej MOF Staszowa w oparciu o zrównoważoną mobilność miejską															
Zakup i wymiana taboru autobusów miejskich na niskoemisyjne, niskopodłogowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride)	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Ujednoczenie miejskich i gminnych przystanków autobusowych wraz z tworzeniem zielonych przystanków	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					
Cyfryzacja transportu miejskiego i gminnego, tj. wdrożenie Inteligentnego Systemu Transportowego (ITS) oraz systemów integracji taryfowej i wdrażających koncepcję MaaS							+								
Wytyczenie, budowa i oznakowanie trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminę Staszów z gminami Oleśnica i Rytwiany o łącznej długości około 50 km	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Budowa infrastruktury towarzyszącej przy trasie (ścieżce) rowerowej – wiaty, stojaki rowerowe, stacje naprawy rowerów		+		+	+	+	+	+		+	+				
Kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Realizacja Strategii ZIT – Zintegrowanie rozwoju MOF Staszowa poprzez wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i potencjału turystycznego															
Stworzenie trasy turystycznej, odnoszącej się do walorów kulturowych i przyrodniczych obszaru – wdrożenie spójnego systemu oznakowania i informacji turystycznej, ścieżki edukacyjnej oraz małej infrastruktury informacyjnej wzdłuż „Pętli Staszowskiej”													+		

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Wzmocnienie funkcji turystycznych obszaru kompleksu lasów i jezior Golejowskich w Gminie Staszów, między innymi poprzez utwardzenie i oznakowanie szlaków pieszo-rowerowych i edukacyjnych na terenie kompleksów leśnych, rozwój i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, budowę miejsc postojowych, parkingu, rozwój bazy gastronomicznej i hotelowej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+/-
Adaptacja zbiornika wodnego w Święcicy (gmina Rytwiany) do funkcji turystyczno-rekreacyjnej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-					
Promocja walorów środowiskowych obszaru	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wraz z budową zbiornika wodnego na terenie miasta Staszów	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-		+/-			
Zachowanie dziedzictwa kulturowego i zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury poprzez prace modernizacyjne, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru, w tym: Zamek Rytwiany, Zespół Pałacowo-Parkowy w Wiśniowej, Ratusz z płytą Rynku w Staszowie							+						+		
Modernizacja starego młyna z zagospodarowaniem Zalewu nad Czarną w Staszowie	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+				
Modernizacja i adaptacja starego spichlerza na cele kulturalne							+				+		+		

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Modernizacja zabytkowego budynku z przeznaczeniem na Karczmę żydowską							+				+		+		
Ochrona i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT							+				+		+		
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych MOF Staszowa		+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+		+		
Stworzenie w mieście Oleśnica atrakcyjnej przestrzeni do organizacji wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów							+				+				
Rozwój oferty Staszowskiego Ośrodka Kultury poprzez rozbudowę amfiteatru plenerowego nad Zalewem nad rzeką Czarną w Staszowie oraz rozbudowę budynku SOK o salę kinową			+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+				
Budowa amfiteatru plenerowego przy Zespole Pałacowo – Parkowym w Wiśniowej			+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+	+/-			
Rozwój oferty Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Staszów, Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach, Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Oleśnicy, Gminnej Biblioteki Publicznej w Rytwianach, Gminnej Biblioteki Publicznej w Oleśnicy poprzez inwestycje i wyposażenie jednostek w celu zwiększenia atrakcyjności kulturalnej i turystycznej							+				+				
4. Realizacja Strategii ZIT – Poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych na terenie MOF Staszowa															

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+/-
Działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+
Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych w spółdzielniach mieszkaniowych oraz wspólnotach mieszkaniowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
5. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie MOF Staszowa															
Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych	+	+	+	+	+	+	+	+			+				
Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
6. Zmniejszanie emisyjności oraz dążenie do samowystarczalności energetycznej poprzez zwiększenie udziału energii z OZE															
Budowa i rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i budową magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem wytwarzania energii z promieniowania słonecznego	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+		+	+
7. Zapobieganie bezrobociu i wspieranie przedsiębiorczości poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców MOF Staszowa															
Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru, zarówno tych biernych, jak i aktywnych zawodowo – osób, które z własnej inicjatywy zgłoszą potrzebę i chęć kształcenia.							+								
Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy poprzez podnoszenie podstawowych kompetencji w tym kompetencji cyfrowych							+								
Doradztwo zawodowe							+								
Poradnictwo indywidualne i grupowe przy wsparciu psychologicznym							+								
Podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy							+								
Wsparcie środowiskowe na rzecz integracji zawodowej i społecznej – animacja społeczna, trening pracy, streetworking							+								

Cele strategiczne i zadania	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
8. Wsparcie seniorów – edukacja, opieka, aktywność															
Organizacja zajęć edukacyjnych i kulturalnych dla seniorów							+								
Wzmocnienie opieki zdrowotnej poprzez umożliwienie seniorom udziału w programach prozdrowotnych							+								
Utworzenie klubu seniora oraz dziennego domu opieki społecznej i/lub dziennego domu opieki medycznej							+								
Utworzenie Centrum Usług Społecznych							+								
Zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej/w miejscu zamieszkania przez realizację usług opiekuńczych, zdrowotnych, usług asystencji osobistej, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz innowacyjnych usług społecznych							+								

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska

5.2.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

Ocena działań wskazanych do realizacji w ramach Strategii wykazała, iż nie wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze oraz obszary chronione i ich integralność. Zadania zaplanowane w ramach dokumentu, dotyczące modernizacji i budowy nowych obiektów mogą potencjalnie powodować negatywne oddziaływanie, w szczególności na gatunki roślin. Najczęstszym negatywnym oddziaływaniem w tym zakresie będzie usuwanie drzew i krzewów w pasach drogowych – przy nowo powstających odcinkach dróg lub ścieżek rowerowych. Należy podkreślić, że tereny na których mają być realizowane zadania nie znajdują się w pobliżu siedlisk gatunków roślin czy zwierząt, które objęte są ochroną, czy wykazują szczególną wrażliwość na negatywne oddziaływania środowiska.

Należy zwrócić uwagę, iż często drzewa przydrożne stanowią ważny element liniowy ekosystemów oraz są siedliskiem cennych gatunków bezkręgowców, a także ptaków. Skala realizacji projektowanego dokumentu nie jest duża, jednak należy zwrócić uwagę na powyższe zagadnienie, aby zachować istniejące układy przyrodnicze i nie doprowadzić do eliminacji ich elementów. Ponadto usunięcie zieleni wiąże się z lokalnym przekształceniem krajobrazu.

Strategia Rozwoju MOF Staszowa zawiera również zadania, które wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną MOF. Zaliczyć tu można m.in.: uruchomienie niskoemisyjnych autobusów, utworzenie obiektów park&ride, budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych, ujednoczenie miejskich i gminnych przystanków autobusowych wraz z tworzeniem zielonych przystanków, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego, czy liczne zadania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, które wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną w fazie użytkowania. Wymienione zadania dotyczące niskoemisyjnego transportu przyczynią się do zminimalizowania produkcji gazów cieplarnianych, co może bezpośrednio wpłynąć m.in. na występowanie gatunków porostów, które są popularnymi bioindykatorami, czy gatunków organizmów należących do gromady owadów, które również wykazują dużą wrażliwość na zmieniające się warunki środowiska, a tym samym zwiększyć różnorodność biologiczną na terenie MOF. Zadania dotyczące termomodernizacji również wpłyną na poprawę jakości powietrza na terenie MOF oraz przyczynią się do zniwelowania efektu cieplarnianego, a tym samym do stworzenia bardziej

korzystnych warunków do życia dla licznych gatunków zwierząt, roślin, czy grzybów. Realizacja zadań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków, powinna w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Nietoperze są bardziej zagrożone działaniami wynikającymi z planowanych prac budowlanych niż ptaki. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Prace remontowe powinny być prowadzone w czasie bezpiecznym dla ww. zwierząt. Planując wcześniej prace remontowe można w odpowiedniej porze roku (w okresie rozrodu ptaków i nietoperzy czy okresie zimowania nietoperzy) dokonać tzw. inwentaryzacji przyrodniczej. Powinna być ona wykonana przez osobę z wiedzą z zakresu biologii i ekologii gatunków, które mogą zamieszkiwać budynki. Wykonanie inwentaryzacji może pomóc zaplanować terminy prac tak, aby zostały przeprowadzone sprawnie i nie były szkodliwe dla zwierząt. Zminimalizuje to także koszty, ponieważ nie będzie ryzyka wstrzymania prac prowadzonych bez zezwolenia czy zapłacenia grzywny z tytułu popełnienia wykroczenia. Zdarzają się też przypadki, że mimo obecności ptaków i nietoperzy wokół budynku, nie jest on przez nie wykorzystywany. Dotyczy to głównie gatunków bytujących na drzewach. Warto więc robić ekspertyzy. Jeśli przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza wykaże obecność miejsc, które mogą zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze (w szczególności szczeliny w elewacji i przestrzeń stropodachu), należy je we właściwym czasie (np. po zakończeniu okresu rozrodu ptaków, po okresie zimowania nietoperzy) zabezpieczyć przed możliwością ich zajęcia przez zwierzęta w kolejnym sezonie (np. przez zamknięcie wlotu kratką). Jeśli inwentaryzacja potwierdziła obecność zwierząt (fakt odbycia rozrodu ptaków lub nietoperzy, bądź zimowania nietoperzy), miejsca takie są siedliskami gatunków, a więc podlegają ochronie prawnej i na ich zabezpieczenie, a docelowo często zniszczenie poprzez trwałe zamknięcie, należy uzyskać zgodę właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Po zakończonym remoncie - korzystając z rozstawionych rusztowań – warto zastanowić się nad zawieszeniem kilku skrzynek lęgowych dla jerzyków, wróbli czy nietoperzy. Zwierzęta te są niezwykle pożyteczne w walce

z uciążliwymi gatunkami owadów, np. komarów. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

Należy podkreślić, że realizacja pozostałych ww. zadań nie będzie wykazywała negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną w trakcie fazy budowy z uwagi na chwilowy charakter prac oraz zastosowanie działań kompensacyjnych.

Strategia zawiera wiele zadań „miękkich”, które polegają m.in. na przystosowaniu mieszkańców MOF Staszowa do dynamicznej sytuacji na rynku pracy. Tego typu zadania nie wpłyną na różnorodność biologiczną na terenie MOF.

Należy zaznaczyć, iż konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o określone dane projektowe i lokalizacyjne na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych (konkretnych) inwestycji. Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w jak najmniejszym stopniu pogorszyło ono stan środowiska (lub żeby negatywne oddziaływania w ogóle nie wystąpiły).

W ostateczności w sytuacji, gdy niemożliwe jest przeprowadzenie inwestycji w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na gatunki chronione, konieczne jest uzyskanie i przestrzeganie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną.

5.2.2 Klimat, powietrze atmosferyczne

Projekt *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* zawiera liczne zadania nakierowane na poprawę efektywności energetycznej budynków na terenie MOF, wzrost odsetka osób korzystających z ekologicznych form transportu oraz stworzenia odpowiedniej do tego infrastruktury, czy wykorzystania odnawialnych źródeł energii, co w fazie użytkowania przyniesie bezpośrednio, długotrwałe i stałe korzyści środowiskowe w postaci poprawy jakości powietrza atmosferycznego m.in. poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych związków chemicznych do atmosfery tj. CO₂, SO₂, N₂O₅ itd. Działanie to doprowadzi również do zmniejszenia, a nawet całkowitej eliminacji smogu na terenie MOF Staszowa oraz wpłynie pozytywnie na klimat szczególnie poprzez zmniejszenie emisji ww. gazów cieplarnianych. Do ww. zadań należą m.in.: *zakup i wymiana taboru autobusów miejskich na niskoemisyjne, niskopodłogowe, rozwój infrastruktury na potrzeby*

transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride), wytyczenie, budowa i oznakowanie trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminę Staszów z gminami Oleśnica i Rytwiany o łącznej długości około 50 km, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego, poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, budowa i rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i budową magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem wytwarzania energii z promieniowania słonecznego. Mimo wyraźnego pozytywnego wpływu na jakość powietrza MOF Staszowa w trakcie korzystania z ww. opcji w fazie budowy mogą pojawić się niekorzystne oddziaływania na jakość powietrza. Należy tu wymienić przede wszystkim emisję pyłów pochodzących z prac budowlanych do atmosfery.

Strategia zawiera liczne zadania polegające na budowie nowych obiektów, których pojawienie się oraz użytkowanie ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców MOF, jednak podczas ich powstawania odczuwalne będzie chwilowe pogorszenie jakości powietrza. Istotnym faktem jest to, że niedogodności te ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych i nie będą w ogóle odczuwalne przez mieszkańców MOF w fazie ich użytkowania.

Na podstawie przeprowadzonych ocen szczegółowych stwierdzić należy, że całościowo realizacja Strategii wpływać będzie pozytywnie na klimat poprzez dążenie do redukcji emisji gazów cieplarnianych, szczególnie dwutlenku węgla (CO₂). Nie oznacza to jednak, że działaniami tymi można zahamować proces zmian klimatu, bo koncentracja gazów cieplarnianych w atmosferze stale rośnie wobec braku współdziałania w tym zakresie wszystkich krajów.

5.2.3 Ludność

Realizacja przewidzianych w Strategii projektów i działań wpływa również na ludzi – ich zdrowie lub jakość życia. Człowiek jest częścią środowiska, silnie na nie oddziałuje, ale również jest od niego w wysokim stopniu uzależniony. W większości wypadków, gdy presja na inne komponenty środowiska maleje, również pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Natomiast, gdy rośnie presja na środowisko, pojawia się również negatywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w różnym stopniu uzależniony jest od

poszczególnych komponentów środowiska. Odporność ludzi na zaburzenia w środowisku ma charakter osobniczy, zależny od komponentu środowiska i często ma charakter subiektywny. Zwykle najsilniej odczuwane są zmiany jakości powietrza oraz wody. W zależności od tempa zmian (pogarszania stanu) oddziaływanie to jest zauważalne szybko lub jest odroczone w czasie. Może powodować zaburzenia funkcjonowania organizmu lub wywoływać choroby. Możliwe jest również, że presja wywierana na środowisko powoduje mniej zauważalne oddziaływanie na ludzi – wywołuje stres, którego podłożem mogą być np. przybywanie w hałasie, odczuwanie wibracji, zaburzenia przestrzeni, brak dostępności do terenów rekreacyjnych i wiele innych. Dlatego oddziaływanie na człowieka jest sumą ważoną oddziaływań na inne komponenty środowiska. Realizacja wszystkich działań zawartych w projekcie Strategii wpłynie pozytywnie na ludność MOF Staszowa w fazie użytkowania.

Strategia zawiera liczne zadania, których realizacja pośrednio wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców MOF Staszowa w fazie użytkowania. Należą do nich m.in.: *rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride), rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych, wytyczenie, budowa i oznakowanie trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminę Staszów z gminami Oleśnica i Rytwiany o łącznej długości około 50 km, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego. Zadania te będą się wiązały z:*

- uciążliwościami ze strony klimatu akustycznego od transportu i dostawy materiałów stosowanych głównie w pracach remontowych;
- pyleniem i wibracjami od pojazdów budowy (koparki, spychacze, cementowozy, samochody ciężarowe i dostawcze);
- zwiększonym zagrożeniem wypadkami od ruchu pojazdów, na drodze dojazdowej do placu budowy;
- uciążliwościami zapachowymi.

Wszystkie wymienione uciążliwości będą miały charakter pośredni, krótkotrwały i odwracalny. Ważnym aspektem jest to, że po zakończeniu prac remontowych oddziaływania na ludność spowodowane realizacją tego zadania będą jedynie korzystne. Można tu wymienić m.in.:

- zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców MOF Staszowa;
- zmniejszenie niskiej emisji;
- zmniejszenie liczby wypadków z udziałem pieszych.

Zadanie polegające na wymianie oświetlenia ulicznego będzie wiązało się z uciążliwościami akustycznymi jedynie podczas trwania prac. Po ich zakończeniu uciążliwości ustąpią, a pozytywnym wpływem realizacji tego zadania na mieszkańców MOF Staszowa będzie redukcja niskiej emisji, a tym samym poprawa jakości powietrza na terenie MOF Staszowa wpływająca na wyższą jakość życia.

Budowa intermodalnego portu przeładunkowego w Grzybowie to bardzo ważny projekt dla mieszkańców MOF Staszowa. Intermodalne terminale przeładunkowe odgrywają bardzo dużą rolę w logistyce. Są to obiekty, w których odbywa się przeładunek między środkami przewozu z różnych gałęzi transportu, stanowiąc rozwiązanie w ramach międzynarodowych łańcuchów dostaw. Intermodalny port przeładunkowy w Grzybowie wyposażony zostanie w wyspecjalizowane urządzenia oraz infrastrukturę towarzyszącą, które przeznaczone będą do obsługi wagonów. Taki sprzęt przeładunkowy umożliwi szybką i sprawną zmianę środka transportu na inny, przystosowany do specyfiki transportu kolejowego. Realizacja tego zadania będzie wiązała się z powstaniem dużej liczby miejsc pracy oraz ogólnym rozwojem gospodarczym regionu, więc w długofalowej perspektywie powstanie tego obiektu jest bardzo korzystne. Z drugiej strony realizacja tak dużego zadania będzie wiązała się z różnego typu oddziaływaniami na ludność ze względu na prace budowlane czy funkcjonowanie portu przeładunkowego. Poza pozytywnymi ekonomicznymi skutkami powstania inwestycji można tu wyróżnić negatywne oddziaływania na ludzi podczas trwania prac budowlanych. Będą to: różnego typu zanieczyszczenia pyłowe wpływające negatywnie na stan powietrza, a tym samym organizm ludzki, czy uciążliwości akustyczne ze względu na pracę maszyn budowlanych. Po ustaniu prac zanieczyszczenia pyłowe zostaną zminimalizowane, a uciążliwości akustyczne będą powstawały tylko w wyniku poruszania się pojazdów na terenie portu przeładunkowego. Ponadto obiekt ten nie powstanie w bezpośrednim sąsiedztwie domów mieszkalnych, więc oddziaływania spowodowane powstawaniem portu i jego funkcjonowaniem nie będą dokuczliwe.

Kolejna grupa zadań, których realizacja będzie miała pozytywny wpływ na ludność MOF Staszowa, to zadania edukacyjne, wspierające kulturę oraz przedsiębiorczość, czy dotyczące e-usług. Należą do nich m.in. *stworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, cyfryzacja*

transportu miejskiego i gminnego, tj. wdrożenie Inteligentnego Systemu Transportowego (ITS) oraz systemów integracji taryfowej i wdrażających koncepcję MaaS, promocja walorów środowiskowych obszaru, zachowanie dziedzictwa kulturowego i zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury poprzez prace modernizacyjne, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru, w tym m.in.: Zamek Rytwiany, Zespół Pałacowo-Parkowy w Wiśniowej, Ratusz z płytą Rynku w Staszowie, ochrona i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT, stworzenie w mieście Oleśnica atrakcyjnej przestrzeni do organizacji wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów, rozwój oferty Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Staszów, Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach, Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Oleśnicy, Gminnej Biblioteki Publicznej w Rytwianach, Gminnej Biblioteki Publicznej w Oleśnicy poprzez inwestycje i wyposażenie jednostek w celu zwiększenia atrakcyjności kulturalnej i turystycznej, doradztwo zawodowe, podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. Zadania te stworzą wiele alternatywnych opcji spędzania czasu wolnego, przyczynią się do ułatwienia zdobywania wiedzy, większych możliwości na rynku pracy czy polepszenia dostępu do kultury dla mieszkańców MOF Staszowa.

Strategia zawiera zadania związane z rekreacją tj. *adaptacja zbiornika wodnego w Świąticy (gmina Rytwiany) do funkcji turystyczno-rekreacyjnej, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wraz z budową zbiornika wodnego na terenie miasta Staszów*. Realizacja tych zadań pozwoli na pojawienie się nowych, ciekawych miejsc do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców w każdym wieku oraz na integrację ludności MOF Staszowa. W sytuacji, gdy zadanie będzie wykonywane z należytą troską, tj. maszyny używane przy pracach będą w pełni sprawne i w trakcie realizacji prac będą przestrzegane środki ostrożności m.in. ochrona przed wyciekami substancji szkodliwych, prace nie powinny negatywnie wpływać na bioróżnorodność.

Zadania dotyczące termomodernizacji oraz OZE zmniejszą wydatki na energię, co przełoży się na polepszenie sytuacji finansowej mieszkańców MOF Staszowa.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych MOF Staszowa przyczyni się do upiększenia MOF Staszowa, a tym samym zwiększenia ilości turystów na tym terenie. Ponadto dzięki realizacji tego zadania mieszkańcy MOF będą mogli cieszyć się z walorów estetycznych swoich miejscowości.

Ważnym i ciekawym zadaniem jest również utworzenie zielonych przystanków na terenie MOF. Zielone przystanki wzbogacają wartości estetyczne miejscowości, dodatkowo rośliny wytwarzają tlen i pochłaniają dwutlenek węgla, co ma korzystny wpływ na zdrowie ludności m.in. poprzez redukcję zanieczyszczeń znajdujących się w powietrzu, co wiąże się z mniejszą ilością szkodliwych substancji docierających do organizmu.

Część zadań zawartych w projekcie Strategii skupiają się również na osobach starszych oraz potrzebujących i podwyższeniu poziomu ich życia. Należą do nich: *organizacja zajęć edukacyjnych i kulturalnych dla seniorów, wzmocnienie opieki zdrowotnej poprzez umożliwienie seniorom udziału w programach prozdrowotnych, utworzenie klubu seniora oraz dziennego domu opieki społecznej i/lub dziennego domu opieki medycznej, utworzenie Centrum Usług Społecznych, zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej/w miejscu zamieszkania przez realizację usług opiekuńczych, zdrowotnych, usług asystencji osobistej, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz innowacyjnych usług społecznych.*

5.2.4 Powierzchnia ziem, krajobraz, zasoby naturalne

Powierzchnia ziemi zapewnia przestrzeń oraz dostęp do zasobów niezbędnych człowiekowi do funkcjonowania i życia. Jest także podstawą rozwoju gospodarczego oraz jest niezbędna do prowadzenia różnorodnych procesów produkcyjnych: uprawy roślin, wydobywania surowców, a także dla lokowania różnych aktywności społeczno-gospodarczych człowieka: budowy infrastruktury drogowej, usługowej i mieszkaniowej. Oddziaływanie człowieka na powierzchnię ziemi poprzez zmianę jej zagospodarowania jest zjawiskiem powszechnym i wielowymiarowym, które często powoduje przekształcenie jej struktury. W wyniku tego dochodzi do jej degradacji fizycznej. Wiąże się to ze zmianą struktury gruntów, erozją oraz przekształcaniem sposobu użytkowania gruntów rolnych i leśnych w tereny zurbanizowane. Druga forma degradacji powierzchni ziemi jest chemiczna i wynika z zakwaszania gleb, ich zasolenia oraz kumulacji substancji zanieczyszczających. W ramach realizacji projektów przewidzianych w Strategii będzie występować oddziaływanie na powierzchnię ziemi. Szczególnie istotne oddziaływanie znaczące może wystąpić dla zadań polegających na powstawaniu nowych obiektów takich jak: *budowa intermodalnego portu przeladunkowego w Grzybowie, utworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego – strefa „B” i „C”, rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride),*

rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych, wytyczenie, budowa i oznakowanie trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminę Staszów z gminami Oleśnica i Rytwiany o łącznej długości około 50 km, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wraz z budową zbiornika wodnego na terenie miasta Staszów, budowa i rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i budową magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem wytwarzania energii z promieniowania słonecznego. Oddziaływania negatywne wystąpią szczególnie na etapie okresu przygotowania do budowy i samej budowy. W trakcie prowadzonych prac budowlanych będzie następowała czasowa zmiana ukształtowania powierzchni terenu. Powstaną wykopy, fundamenty, nasypy i przekopy, a grunty i gleby będą przemieszczane. Będą również powstawały przekształcenia struktury gleb niewidoczne na powierzchni ziemi, takie jak np. w trakcie budowy umocnień, fundamentów i prowadzenia rurociągów metodami bezwykopowymi. Część zmian przestrzennych zniknie po zakończeniu prac budowlanych, a ukształtowanie terenu zostanie przywrócone do stanu wyjściowego lub zbliżonego do otoczenia. W przypadku krajobrazu, negatywne oddziaływanie będzie dotyczyło powstania nowych obiektów, nie zaś planowanych prac modernizacyjnych i remontowych.

Pośredni wpływ na ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do gleb (w szczególności związków siarki i azotu) będą miały wszystkie zadania zmierzające do zmodernizowania infrastruktury drogowej, wprowadzenie transportu niskoemisyjnego oraz utworzenia ścieżek rowerowych. Wpływ wystąpi poprzez poprawę jakości powietrza, która z kolei prowadzi do ograniczenia przedostawania się wraz z opadem mokrym i suchym zanieczyszczeń do gleb. W związku z tym należy założyć, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań w sposób pośredni przyczyni się do nieznacznej poprawy stanu gleb na terenie MOF.

Realizacja Strategii będzie wywierała potencjalny negatywny wpływ na gleby, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne. Oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi związane będą głównie z zajmowaniem pewnych powierzchni terenu i ingerencją w podłoże podczas prowadzonych robót. Oddziaływanie na zasoby naturalne będzie wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem głównie na surowce skalne, a co za tym idzie koniecznością ich eksploatacji. Należy się liczyć również z możliwością zniszczenia pewnych powierzchni, które zostaną zajęte dla potrzeb zorganizowania zaplecza budowy, w tym gromadzenia materiałów, kruszyw, odpadów, placów postojowych dla maszyn i środków transportu czy

wykonania tymczasowych dróg, parkingów i placów manewrowych obsługujących teren budowy. Będą to oddziaływania o charakterze chwilowym (po zakończeniu prac budowlanych teren powinien zostać przywrócony do stanu pierwotnego). Na etapie budowy ryzyko wystąpienia zanieczyszczeń jest niewielkie pod warunkiem odpowiedniego serwisowania i utrzymywania właściwego stanu technicznego sprzętu oraz zapewnienia odpowiednich warunków szczelności podłoża na terenach, gdzie przewiduje się place postojowe dla maszyn i środków transportu. Na etapie realizacji inwestycji niekorzystne oddziaływanie wiąże się z koniecznością usunięcia pokrywy glebowej pod budowę lub rozbudowę ciągów komunikacyjnych lub infrastruktury towarzyszącej, jak również zorganizowania zaplecza budowy, w tym składowania materiałów, kruszyw, odpadów, placów postojowych dla maszyn. Ponadto istnieje ryzyko wycieku substancji ropopochodnych z maszyn budowlanych oraz obsługujących budowy samochodów, które mogą przedostać się do gleby. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi należą:

- stosowanie odpowiedniego systemu odwodnienia, uniemożliwiającego przedostanie się szkodliwych substancji do gleb;
- nasadzenia wzdłuż dróg pasów zieleni izolacyjnej wielopiętrowej, składającej się z odpowiednich gatunków krzewów i drzew liściastych i iglastych zimozielonych;
- ograniczenie do minimum zasalania środkami zimowego utrzymania dróg;
- zastosowanie materiałów, które umożliwią chociaż częściowe przesiąkanie wody do gruntu (w przypadku chodników, ścieżek rowerowych, torowisk itp.);
- rozsądne wykorzystywanie materiałów budowlanych;
- powtórne wykorzystanie odpadów np. destruktu;
- unikanie zbędnego przekształcenia rzeźby terenu.

5.2.5 Warunki wodne

Zgodnie z ustawą OOŚ negatywny wpływ na możliwość osiągnięcia przez jednolite części wód celu środowiskowego jest przesłanką do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a tym samym zgody na realizację przedsięwzięcia. Wydaje się zatem, że prawidłowo przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko skutecznie eliminuje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na cele ochrony wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogarszaniu oraz poprawa ich stanu;
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Potencjalne oddziaływania negatywne mogą wystąpić w przypadku realizacji zadań budowlanych tj. m.in.: *rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride), rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych* Oddziaływania te mogą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudności związanej z przesącaniem wód opadowych, ze względu na konieczność wykonania nasypów, wykopów i innych zmian rzeźby terenu na potrzeby realizacji konkretnej inwestycji, w tym kształtowanie dna i skarp cieków stosownie do konstrukcji mostów oraz związaną z tym możliwą zmianą lokalnych warunków hydrologicznych. Niepożądane oddziaływania na wody mogą zaistnieć w czasie wykonywania tych projektów. Etap budowy związany jest z odwodnieniem terenu, co może skutkować czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych i zmianą stosunków wodnych. Podczas prowadzenia prac budowlanych możliwe jest przedostanie się zanieczyszczeń do wód podziemnych, będą to jednak oddziaływania o charakterze lokalnym i krótkotrwałym i nie powinny wpłynąć znacząco na jakość wód podziemnych.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych.

Budowa intermodalnego portu przeładunkowego w Grzybowie to projekt, który w fazie budowy może generować zanieczyszczenia ze strony pyłów spowodowane pracami budowlanymi, które dostając się do atmosfery mogą przenikać do jednolitej części wód podziemnych znajdującej się na terenie miejscowości w formie opadów atmosferycznych, co może spowodować zanieczyszczenie JCWPd, jednak oddziaływania te ustaną w krótkim czasie po zakończeniu prac. Bezpośrednio na terenie miejscowości Grzybów nie znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, w związku z czym oddziaływanie na te zbiorniki wodne znajdujące się na terenie gminy będzie znikome.

Realizacja inwestycji związanych z budową, przebudową lub remontem infrastruktury drogowej musi być poprzedzona właściwie przeprowadzonym postępowaniem w sprawie uwarunkowań środowiskowych, by w maksymalnym stopniu zminimalizować przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i ziemi zarówno na etapie ich realizacji, jak i późniejszej eksploatacji.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na wody należą:

- ograniczenie intensywności spływu powierzchniowego, m.in. poprzez uwzględnienie w projekcie zieleni przydrożnej;
- wykonanie rowów odwadniających wraz z urządzeniami oczyszczającymi (separatory, osadniki, zbiorniki retencyjne, studnie chłonne);
- prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- zidentyfikowanie lokalnych ujęć wód położonych w pobliżu realizowanych inwestycji i ustalenie dla nich stref ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem lokalizowania w tych strefach zaplecza budowy czy miejsc obsługi sprzętu budowlanego i pojazdów);
- zabezpieczenia urządzeń, w których użytkowane są niebezpieczne dla środowiska wodnego substancje przed wyciekami;
- wyposażenie zaplecza budowy w system odbioru i odprowadzania ścieków bytowych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające

na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzenia szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Strategia zawiera liczne projekty, które w fazie użytkowania spowodują poprawę stanu wód MOF Staszowa, m.in. *zakup i wymiana taboru autobusów miejskich na niskoemisyjne, niskopodłogowe, rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride), rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych*. Każde z wymienionych działań wpłynie w fazie eksploatacji na poprawę jakości powietrza oraz na ograniczenie przedostawania się wraz z odpadem mokrym i suchym zanieczyszczeń do wód powierzchniowych (bezpośrednio) i podziemnych (pośrednio po infiltracji z gleby). Ponadto zakłada się, że w ramach budowy, modernizacji lub rozbudowy sieć drogowa zostanie wyposażona w kanalizację deszczową lub rowy odwadniające wraz z urządzeniami oczyszczającymi (separatory, osadniki, zbiorniki retencyjne, studnie chłonne), których efektem powinna być poprawa parametrów wód w regionie. W związku z tym należy założyć, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań przyczyni się do poprawy stanu wód na terenie MOF Staszowa.

Trasa jednej z planowanych ścieżek rowerowych na terenie MOF Staszowa jest już orientacyjnie znana, w związku z czym wiadomo, że znajduje się ona w sąsiedztwie dwóch JCWP znajdujących się na terenie MOF Staszowa, dlatego podczas prowadzenia prac budowlanych mogą wystąpić oddziaływania związane z emisją zanieczyszczeń z pyłów powstających w wyniku użytkowania sprzętu budowlanego, czy z pojazdów zaopatrujących obszar budowy w niezbędne surowce i narzędzia. Należy podkreślić, że uciążliwości te znikną po zakończeniu prac budowlanych i nie będą występowały w fazie użytkowania ścieżki rowerowej, gdyż poruszanie się za pomocą tego typu pojazdu jest w pełni ekologiczne i nie generuje zanieczyszczeń.

Ważnym jest, że wszelkiego rodzaju prace budowlane i modernizacyjne będą prowadzone w taki sposób, aby zminimalizować lub całkowicie wyeliminować ich wpływ na hydrosferę. Jako działania zabezpieczające należy wymienić:

- prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- zabezpieczenia urządzeń, w których użytkowane są niebezpieczne dla środowiska wodnego substancje przed wyciekami;
- na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodoszczędne;
- ochrona przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł punktowych i obszarowych;
- ograniczenie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodociągowej;
- prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na poziomie ogólnym bardzo istotną kwestią związaną z ochroną wód jest odpowiednie podejście do realizacji polityki przestrzennej, która powinna uwzględniać potencjał przyrodniczy środowiska oraz ekosystemu przy realizowaniu działań związanych z rozwojem infrastruktury służącej ludziom. Nowe inwestycje powinny być poddane indywidualnej i rzetelnie przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko.

Zadania wyznaczone w Strategii nie dotyczą inwestycji w zakresie bezpośredniego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych. Nie wpłyną również na znaczne zwiększenie poboru wód oraz produkcję ścieków, które naruszyłyby aktualny stan jakościowo-ilościowy zasobów wodnych na terenie MOF Staszowa. Dodatkowe zaopatrzenie w wodę będzie wymagane do celów bytowych i technologicznych na etapie budowy obiektów np. do wytwarzania zapraw i mieszanek betonowych. Sposób pokrycia tego zapotrzebowania i wykorzystane źródła zaopatrzenia w wodę winny być określone we właściwych projektach organizacji budowy.

Wymienione w Strategii kierunki działań inwestycyjnych nie stanowią żadnego z przedsięwzięć, które mogą stanowić zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód na omawianym obszarze.

Biorąc pod uwagę z jednej strony rodzaj i zakres zadań przewidzianych do realizacji w projekcie *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–*

2030, a z drugiej – ww. potencjalne zagrożenia dla stanu wód zlewni, w których położony jest obszar, należy stwierdzić, iż brak jest podstaw, by planowane działania zaliczyć do kategorii inwestycji, które mogą w sposób trwały i nieodwracalny wpłynąć na pogorszenie stanu ilościowo-jakościowego ekosystemów wodnych na przedmiotowym obszarze.

Dodatkowo zadania określone w analizowanym dokumencie, których lokalizację da się określić czy przybliżyć nie będą realizowane w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych. W związku z czym nie są sprzeczne z przepisami dotyczącymi stref ochronnych, ze szczególnym uwzględnieniem nakazów obowiązujących na terenach ochrony bezpośredniej oraz zakazów, ograniczeń i nakazów obowiązujących na terenach ochrony pośredniej.

5.2.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłem pól elektromagnetycznych są głównie obiekty elektroenergetyczne tj. linie wysokiego napięcia, stacje przesyłowo-rozdzielcze, transformatory, czy energetyczna instalacja zasilająca. Wykonanie projektów zakładających modernizację i powstawanie nowej infrastruktury wiąże się z użytkowaniem sprzętu elektrycznego, który musi być zasilany w trakcie prac. W związku z tym realizacja zadań budowlanych i modernizacyjnych zawartych w Strategii może wiązać się z wytwarzaniem pól elektromagnetycznych, ale tylko w trakcie trwania prac. Ważnym jest, że promieniowanie wytwarzane podczas trwania prac będzie niemal niezauważalne z uwagi na ich charakter i czas trwania oraz ilość urządzeń elektrycznych potrzebnych do ich realizacji. Emisja pól elektromagnetycznych ustanie po zakończeniu prac i będzie praktycznie niewykrywalna w fazie użytkowania nowych obiektów i elementów infrastruktury. Ponadto w trakcie trwania prac związanych z ww. zadaniami będzie prowadzony monitoring poziomu pól elektromagnetycznych.

Uciążliwości akustyczne wynikające z realizacji działań zawartych w Strategii będą dotyczyły głównie realizacji projektów zakładających budowę czy modernizację m.in. obiektów użyteczności publicznej czy ścieżek rowerowych, jednak będą one występowały jedynie na etapie budowy i ustąpią wraz z jej zakończeniem.

Należy przy tym jednak pamiętać, że w obrębie nowych inwestycji poziomy dopuszczalnego hałasu dla poszczególnych stref muszą zostać dotrzymane lub minimalizowane rozwiązaniami technicznymi i organizacyjnymi. Poprawy stanu klimatu akustycznego należy spodziewać się w przypadku rozwoju systemów transportu zbiorowego oraz wspierania ekologicznych form transportu, m.in. przez budowę nowych ścieżek rowerowych, czy uruchomienia centrum przesiadkowego. Właściwe kształtowanie klimatu akustycznego

w obrębie obszarów zabudowanych powinno się również opierać na wykorzystaniu dostępnych technik w realizacji poszczególnych działań takich jak m.in. wykorzystanie nawierzchni cichych i o obniżonej hałaśliwości. Ustalenia Strategii realizowane zgodnie z zaleceniami i wykorzystując technologie ograniczające hałas powinny w perspektywie długoterminowej pozytywnie oddziaływać na stan klimatu akustycznego terenu MOF Staszowa.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na klimat akustyczny należą:

- działania w miejscu generowania hałasu (działania zarządzającego oraz użytkowników);
- związane z pojazdem (konstrukcja pojazdu, stan taboru);
- związane z infrastrukturą (konstrukcja, stan techniczny, rozwiązania sytuacyjne i wysokościowe);
- stosowanie elementów organizacji ruchu ograniczających prędkość i podnoszących płynność ruchu drogowego (sterowanie ruchem, ograniczenie sygnałów dźwiękowych, runda, bramy wjazdowe do terenów zabudowanych, wyspy odginające pasy ruchu, azyle na przejściach dla pieszych);
- stosowanie podkładów pochłaniających i nawierzchni ograniczających hałas oraz drgania zwłaszcza w pobliżu zabudowy mieszkaniowej;
- prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w ciągu dnia.

Podsumowując, uciążliwości akustyczne będą występowały na etapie powstawania inwestycji, jednak przy zastosowaniu odpowiednich środków będą one zminimalizowane i mało dokuczliwe, a wprowadzenie w życie większości zadań zawartych w Strategii przyczyni się do zmniejszenia generowanego hałasu w przyszłości.

5.2.7 Dobra materialne, zabytki

Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030 zawiera liczne zadania, których realizacja wpłynie pośrednio i bezpośrednio pozytywnie na dobra materialne. Poniżej przedstawiono przykładowe pozytywne oddziaływania na dobra materialne wskutek realizacji poszczególnych zadań:

- termomodernizacja budynków → wzrost wartości nieruchomości, poprawa stanu technicznego, oszczędności związane z zakupem opału;
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych → pozytywny wpływ na stan techniczny pojazdów;

- budowa infrastruktury towarzyszącej przy trasie (ścieżce) rowerowej – wiaty, stojaki rowerowe, stacje naprawy rowerów → pozytywny wpływ na stan techniczny pojazdów;
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych MOF Staszowa → wzrost wartości nieruchomości na terenie MOF.

Realizacja zadań zawartych w Strategii będzie pozytywnie wpływać na zabytki znajdujące się na terenie MOF Staszowa m.in. poprzez przewidziane prace konserwatorskie, czy wprowadzenie działań mających na celu ich ochronę. Do ww. zadań należą: *zachowanie dziedzictwa kulturowego i zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury poprzez prace modernizacyjne, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru, w tym: Zamek Rytwiiany, Zespół Pałacowo-Parkowy w Wiśniowej, Ratusz z płytą Rynku w Staszowie, ochrona i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT.*

Istotne jest, aby wszelkie prace realizowane w obrębie obiektów zabytkowych uzgadniane były z konserwatorem zabytków.

5.2.8 Obszary chronione, Natura 2000

Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa znajdują się następujące formy ochrony przyrody²²:

Miasto i Gmina Staszów:

- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”;
- Obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów;
- 22 pomniki przyrody.

Miasto i Gmina Oleśnica:

- Solecko-Pacanowski obszar chronionego krajobrazu.

Gmina Rytwiiany:

- rezerwat przyrody Dziki Staw;
- Jeleniowsko-Staszowski obszar chronionego krajobrazu;

---

²² crfop.gdos.gov.pl

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rytwiiany;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tarczyn;
- obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- 16 pomników przyrody.

Część terenu MOF Staszowa jest pokryta przez Obszary Chronionego Krajobrazu. Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami*. Wśród zadań ujętych w Strategii, do inwestycji celu publicznego należą zadania realizowane w ramach:

- zapewniania odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej;
- poprawy jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych;
- likwidacji barier architektoniczno-urbanistycznych.

W związku z powyższymi zadaniami tj. m.in.: *rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu, w tym budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych, wytyczenie, budowa i oznakowanie trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminę Staszów z gminami Oleśnica i Rytwiiany o łącznej długości około 50 km, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego, zachowanie dziedzictwa kulturowego i zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury poprzez prace modernizacyjne, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru, w tym: Zamek Rytwiiany, Zespół Pałacowo-Parkowy w Wiśniowej, Ratusz z płytą Rynku w Staszowie, edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy poprzez podnoszenie podstawowych kompetencji w tym kompetencji cyfrowych, organizacja zajęć edukacyjnych i kulturalnych dla seniorów* należą do wyżej wymienionej grupy i nie podlegają zakazom ustanowionym dla obszarów chronionych.

W *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego dla MOF Staszowa na lata 2022–2030* zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 poz. 1839)*

znajduje się zadanie, które mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Jest to *budowa portu przeładunkowego w Grzybowie*.

Ponadto Strategia zawiera zadanie, które zgodnie z ww. Rozporządzeniem należy do *przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 poz. 1839)*. Jest to rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride).

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalne. Lokalizacja zadania polegającego na utworzeniu centrum przesiadkowego nie jest znana, w związku z czym na chwilę obecną nie jest możliwe dokładne określenie oddziaływań tego zadania na cenne przyrodniczo obszary, jednak mogą tu wystąpić oddziaływania związane z emisją pyłów powstających w wyniku prac budowlanych, która może wpływać m.in. na rośliny znajdujące się na terenach chronionych MOF Staszowa poprzez zatykanie aparatów szparkowych znajdujących się w liściach, a tym samym utrudnianie pobieranie CO₂ z atmosfery, co w konsekwencji będzie wpływać na intensywność procesu fotosyntezy przeprowadzanego przez rośliny.

Utworzenie terenów inwestycyjnych wraz z budową intermodalnego portu przeładunkowego jest pojęciem szeroko rozumianym. Zadanie to służyć ma rozwojowi oraz zwiększeniu atrakcyjności gospodarczej. Ważnym jest, że inwestycje te są planowane na terenie miejscowości Grzybów, w obrębie której nie znajdują się żadne formy ochrony przyrody ani obszary cenne przyrodniczo, w związku z czym działanie to nie powinno wpływać na obszary cenne przyrodniczo MOF Staszowa.

Na chwilę obecną nie istnieją dokładne informacje na temat tras tych ścieżek, znana jest jedynie koncepcja przebiegu jednej z nich. Ścieżka ta miałaby przebiegać przez obszar wszystkich trzech gmin należących do MOF Staszowa i nie byłaby tworzona na terenach cennych przyrodniczo, jednak w ich pobliżu (około 100-150 m od jej planowanej trasy znajdują się korytarze ekologiczne oraz pomniki przyrody), w związku z czym proces jej powstawania również może się wiązać z oddziaływaniem na cenne przyrodniczo obszary.

Do oddziaływań związanych z budową ścieżek rowerowych, portu przeładunkowego w Grzybowie oraz centrum przesiadkowego należy zaliczyć:

- usuwanie drzew i krzewów w pasach drogowych – ważnym jest, iż często drzewa przydrożne stanowią ważny element liniowy ekosystemów (np. w przypadku żerowisk nietoperzy) oraz są siedliskiem cennych gatunków bezkręgowców (np. pachnicy dębowej), a także ptaków. Należy zwrócić szczególną uwagę na powyższe zagadnienie, aby zachować istniejące układy przyrodnicze i nie doprowadzić do eliminacji ich elementów;
- w przypadku przebiegu inwestycji o charakterze liniowym identyfikuje się także niekorzystne oddziaływania dotyczące przecięcia kompleksów leśnych. Wiąże się z tym niekorzystne dla drzewostanów ich odsłonięcie. Brak strefy ekotonowej pomiędzy siedliskami leśnymi, a drogą może powodować nadmierne prześwietlanie drzewostanu, przenikanie gatunków obcych w głąb siedlisk oraz osłabienie drzewostanów położonych najbliżej tych linii. Korzystne byłoby więc tworzenie przy nowo powstałych inwestycjach nasadzeń zgodnych ze składem gatunkowym siedlisk leśnych, które mogłyby pełnić rolę strefy buforowej;
- prawdopodobne negatywne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych związane będzie także z zajmowaniem stanowisk roślin chronionych. Z tego względu również na etapie przygotowawczym do prac ziemnych inwestor powinien przeprowadzić rozpoznanie w terenie, a w przypadku stwierdzenia gatunków roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową wystąpić o odpowiednie zezwolenie oraz jeśli nie ma możliwości wdrożenia wariantu alternatywnego dla zamierzonej lokalizacji, zastosować przenoszenie okazów roślin w inne korzystne miejsce pod nadzorem botanicznym;
- negatywne oddziaływania na gatunki zwierząt będą możliwe w trakcie realizacji projektów, ze względu na emitowany hałas i ryzyko płoszenia. Na etapie eksploatacji ryzyko negatywnych oddziaływań dotyczyć będzie zakłócenia drożności korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich płoszenia. Oddziaływanie nie powinno być jednak istotne, ponieważ większość inwestycji liniowych dotyczyć będzie obszarów zurbanizowanych lub istniejących szlaków komunikacyjnych;
- na etapie eksploatacji powstających ścieżek rowerowych negatywne oddziaływanie w głównej mierze dotyczyć będzie zwierząt, dla których obiekty liniowe stanowią przeszkodę. Efektem przebudowy dróg, będzie przeniesienie presji w inne miejsca. Przewiduje się że nastąpi wzrost udziału odcinków dróg stanowiących całkowitą barierę dla migrujących zwierząt w głównej mierze ssaków, płazów i gadów.

W szczególności powyżej opisane oddziaływania dotyczyć będą zidentyfikowanych obszarów problemowych związanych z realizacją projektów drogowych w korytarzach

ekologicznych i migracyjnych. Należy jednak podkreślić, iż przewidywane negatywne oddziaływanie nie powinno być znaczące, z tego względu, iż projekty w większości będą prowadzone na już istniejących drogach oraz liniach kolejowych. Właściwym będzie jednak, ze względu na prognozowane zwiększenie ruchu na tych odcinkach zastosowanie odpowiednich rozwiązań minimalizujących ten negatywny wpływ np. przejścia dla zwierząt. Termomodernizacja budynków wiąże się z niszczeniem miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków oraz siedlisk nietoperzy. Oświetlenie uliczne i drogowe powodują wabienie owadów, co z kolei przyciąga żerujące osobniki. W ten sposób są one narażone na ryzyko kolizji z pojazdami. Należy zwrócić uwagę, iż każda inwestycja będzie wymagała odpowiedniej dokumentacji, a w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków – oceny wpływu danej inwestycji na tą formę ochrony przyrody. W przypadku wystąpienia chronionych gatunków w danej lokalizacji i gdy nie będzie możliwe obranie innego wariantu lokalizacyjnego, niezbędne będą do podjęcia działania kompensacyjne (np. odpowiednie zabezpieczenie siedlisk zwierząt, budowa przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, w przypadku gatunków roślin – przenoszenie okazów w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym). Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji (np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji).

Wiele zadań przewidzianych w Strategii w fazie użytkowania wpłynie pozytywnie na obszary cenne przyrodniczo i nie będzie wykazywać żadnych negatywnych oddziaływań na obszary cenne przyrodniczo. Należy tu wymienić: *zakup i wymianę taboru autobusów miejskich na niskoemisyjne, ujednoczenie miejskich i gminnych przystanków autobusowych wraz z tworzeniem zielonych przystanków, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, w tym szczególnie transportu rowerowego.* Użytkowanie ekologicznych środków transportu zmniejszy niską emisję na obszarze MOF Staszowa, a tym samym spowoduje polepszenie jakości powietrza i lepsze warunki środowiskowe dla różnych gatunków roślin, owadów, czy kręgowców. Czyste powietrze jest niezwykle ważne dla zachowania flory i fauny w odpowiedniej kondycji. Wprowadzenie zielonych przystanków przede wszystkim sprzyja retencjonowaniu wody deszczowej przez roślinność na dachu (90% opadu), a dodatkowo w skrzyni retencyjno-infiltracyjnej, w której rosną rośliny pnące tworzy się zielona ściana przystanku. W miejsce to spływa nadmiar wody z dachu i przylegających powierzchni chodnika, co może służyć do nawadniania otaczających terenów zieleni. Zmniejsza się w ten sposób ryzyko miejscowych podtopień, odciąża system

kanalizacji, a dodatkową korzyścią jest infiltracja zanieczyszczeń powietrza przez rośliny, co wpływa na poprawę jakości powietrza. Zielony przystanek to także mini siedlisko dla owadów i ptaków.

Zadanie dotyczące instalacji OZE nie będzie wykazywało negatywnego oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo z uwagi na niewielki charakter inwestycji. Planowane jest umiejscawianie paneli fotowoltaicznych na dachach budynków poza obszarami chronionymi. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza na terenie MOF, a tym samym przyczyni się do zwiększenia różnorodności na ww. obszarze, również na terenach chronionych. W ramach Strategii nie jest planowana budowa farm fotowoltaicznych.

Do pozostałych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na ochronę przyrody, w tym obiekty i obszary chronione, łącznie z obszarami Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta oraz korytarze ekologiczne, należą:

- prowadzenie ciągów komunikacyjnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć przez dany ciąg;
- unikanie lokalizacji ciągów komunikacyjnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- ograniczenie do minimum wycinki drzew i krzewów oraz stosowanie odpowiednich zabezpieczeń drzew i krzewów podczas prowadzenia prac;
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej (pod kątem gniazdowania ptaków i nietoperzy);
- tworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy) jeśli zachodzi taka potrzeba;
- prowadzenie ręcznych wykopów w obrębie systemu korzeniowego drzew, unikanie usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczenie środkami grzybobójczymi ran po odciętych korzeniach, przycięcie korony proporcjonalnie do usuniętych korzeni, stosowanie zabezpieczeń pnia włókninami i obudowaniami z drewna;
- instalowanie specjalnych urządzeń ostrzegających zwierzęta przed niebezpieczeństwem poprzez zwiększenie czujności i gotowości.

Do zakazów dotyczących pomników przyrody występujących na terenie MOF Staszowa należą:

- niszczenie, uszkodzanie lub przekształcanie obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody; albo racjonalnej gospodarce leśnej;
- umieszczanie tablic reklamowych.

Podczas realizacji zadań zawartych w Strategii respektowane będą wszystkie ww. zakazy. Ponadto w miarę możliwości prace budowlane będą prowadzone z dala od pomników przyrody oraz wdrożone zostaną działania kompensacyjne dotyczące zapobiegania degradacji gleby oraz zmian stosunków wodnych. W związku z tym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na te formy ochrony przyrody w wyniku prac mających na celu realizację zadań zawartych w Strategii.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie* ilekroć w ustawie jest mowa o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ilekroć w ustawie jest mowa o oddziaływaniu na środowisko rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Analizując wszystkie informacje zawarte powyżej nie stwierdza się oddziaływania zadań zawartych w Strategii na obszary cenne przyrodniczo, w tym przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz pomniki przyrody. Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, negatywnego wpływu na gatunki chronione, czy pogorszenie integralności obszaru Natura 2000. Ponadto w myśl *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie* przez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi, a z analizy wynika, że

realizacja zadań zawartych w Strategii przyczyni się do polepszenia stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie pod kątem jakości powietrza, czy gleb, co będzie mieć bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi. Należy wspomnieć, że dla żadnego z zadań przewidzianych w Strategii nie są ani nie były przeprowadzane procedury środowiskowe, nie występowało również o konkretne zgody i pozwolenia na budowę czy modernizację obiektów zawartych w Strategii. Wszystkie zadania są na razie koncepcjami, które mogą ulec zmianom.

Należy podkreślić, że dla ww. obszarów Natura 2000 plany zadań ochronnych są w trakcie opracowywania, obecnie sporządzone są ekspertyzy przyrodnicze dot. występowania i rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, w związku z czym po pojawieniu się stosownych opracowań zadania mające na celu zniwelowanie negatywnych oddziaływań na Obszary Natura 2000 mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone, jednak nie będą to znaczące różnice.

6. Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W Prognozie nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jest obligatoryjnym elementem analiz przeprowadzanych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest to wymóg przewidziany w prawie krajowym, wynikający z przepisów prawa międzynarodowego – Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., zwanej dalej „Konwencją” oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001, str. 30, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157, z późn. zm.) tzw. „dyrektywy SEA”. Z treści art. 2 ust. 3 Konwencji wynika, że procedurze oceny oddziaływań transgranicznych poddaje się przede wszystkim konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym transport. Ponadto Konwencja, a w ślad za nią prawo unijne wymagają, aby procedurze oceny poddawać również projekty planów i programów, których realizacja może wywoływać znaczące skutki środowiskowe na terenie państwa sąsiedniego. W załącznikach I i III do Konwencji podano listę typowych przedsięwzięć wymagających takiej oceny, a także wskazano kryteria kwalifikujące te działania do przeprowadzania oceny, do których w szczególności zalicza się wielkość, lokalizację oraz poziom narażenia.

Ustalenia Strategii obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze gminy Staszów, Gminy Oleśnicy oraz Gminy Rytwiany a zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy i lokalny.

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* będą się nakładały w przypadku ich równoczesnej realizacji. Największe oddziaływanie skumulowane wystąpić może w przypadku działań zmierzających do poprawy układu komunikacyjnego oraz tworzenia nowych obiektów na terenie MOF Staszowa. Poszczególne zadania inwestycyjne mogą w krótkim czasie oddziaływać na powietrze atmosferyczne i powierzchnię terenu oraz klimat akustyczny. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań skumulowanych będą niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac

budowlanych. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań. Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji w tym samym czasie innych programów lub planów na terenie MOF Staszowa.

7. Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań Strategii

Zgodnie z art. 75 ust. 3 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2021 poz. 1973)* w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest zobowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

Ogólny charakter wspieranych projektów i przedsięwzięć przedstawionych w projekcie Strategii nie pozwala na jednoznaczną ocenę skutków środowiskowych, a w ślad za tym na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań łagodzących i ograniczających potencjalne skutki niekorzystne. Przy realizacji Strategii należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko.

Działania minimalizujące w poniższym zestawieniu przedstawiono w odniesieniu do poszczególnych zadań inwestycyjnych Strategii, które mogą spowodować negatywne oddziaływania. Natomiast w tabeli 3 przedstawiono działania minimalizujące w odniesieniu do danego komponentu środowiska.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- budowa intermodalnego portu przeładunkowego w Grzybowie.

Działania minimalizujące:

- a) zabezpieczenie terenu przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;
- b) podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT;
- c) zabezpieczenie drzew i krzewów przed negatywnym skutkiem prac;

- d) zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego.
- utworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego – strefa „B” i „C”.

Działania minimalizujące:

- a) stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
- b) ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych;
- c) wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.
- rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride).

Działania minimalizujące:

- a) ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych;
- b) zabezpieczenie terenu przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;
- c) transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy;
- d) wyznaczenie na placu budowy miejsca do czasowego gromadzenia wytworzonych odpadów, które będą gromadzone w sposób selektywny w pojemnikach/kontenerach.
- budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych.

Działania minimalizujące:

- a) odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięcia;
- b) prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na biegu jałowym;

- c) prowadzenie prac z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu;
  - d) odpowiednia gospodarka odpadami na terenie budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych;
  - e) dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy);
  - f) wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.
- budowa infrastruktury towarzyszącej przy trasie (ścieżce) rowerowej – wiaty, stojaki rowerowe, stacje naprawy rowerów.

Działania minimalizujące:

- a) prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami;
  - b) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanomontażowych.
- utwardzenie i oznakowanie szlaków pieszo-rowerowych i edukacyjnych na terenie kompleksów leśnych, rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, budowa miejsc postojowych, parkingu, rozwój bazy gastronomicznej i hotelowej.

Działania minimalizujące:

- a) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni;
  - b) ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych;
  - c) zabezpieczanie przed uszkodzeniem mechanicznym drzew znajdujących się w strefie oddziaływania budowy;
  - d) przenoszenie na nowe stanowiska płazów i gadów występujących na terenie planowanej inwestycji;
  - e) zatrzymywanie robót budowlanych w przypadku pojawienia się w strefie inwestycji zwierząt.
- adaptacja zbiornika wodnego w Świącicy (gmina Rytwiany) do funkcji turystyczno-rekreacyjnej.

Działania minimalizujące:

- a) harmonogram i cykl prowadzenia prac powinien być ściśle skorelowany z cyklem przyrodniczym;

- b) dążenie do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych była pochodzenia lokalnego – pozwala to uniknąć wprowadzenia do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników czy patogenów;
  - c) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni;
  - d) na odcinkach/obszarach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych, należy wprowadzić rozwiązania zabezpieczające przed zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy;
  - e) odpady będą przechowywane w sposób uniemożliwiający przedostawania się jakichkolwiek zanieczyszczeń do gleby oraz wód podziemnych, jak również rozwiewania na tereny przyległe;
  - f) odpady niebezpieczne będą przechowywane w szczelnych pojemnikach bądź workach odpornych na działanie substancji niebezpiecznych zawartych w odpadzie; miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych będzie utwardzone i zadaszone, co pozwoli na zabezpieczenie środowiska wodno-gruntowego przed ewentualnym przedostaniem się substancji niebezpiecznej.
- zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wraz z budową zbiornika wodnego na terenie miasta Staszów.

Działania minimalizujące:

- a) ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych;
- b) transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy;
- c) odpady niebezpieczne będą przechowywane w szczelnych pojemnikach bądź workach odpornych na działanie substancji niebezpiecznych zawartych w odpadzie; miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych będzie utwardzone i zadaszone, co pozwoli na zabezpieczenie środowiska wodno-gruntowego przed ewentualnym przedostaniem się substancji niebezpiecznej;

- d) przywiązywanie szczególnej uwagi do zabezpieczania środowiska przed skażeniem produktami ropopochodnymi z pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych;
  - e) zatrzymywanie robót budowlanych w przypadku pojawienia się w strefie inwestycji zwierząt.
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych MOF Staszowa.

Działania minimalizujące:

- a) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni;
  - b) zabezpieczanie przed uszkodzeniem mechanicznym drzew znajdujących się w strefie oddziaływania budowy;
  - c) transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy;
  - d) na odcinkach/obszarach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych, należy wprowadzić rozwiązania zabezpieczające przed zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy;
  - e) wyznaczenie na placu budowy miejsca do czasowego gromadzenia wytworzonych odpadów, które będą gromadzone w sposób selektywny w pojemnikach/kontenerach;
  - f) roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzone powinny być wyłącznie w ciągu dnia.
- rozbudowa amfiteatru plenerowego nad Zalewem nad rzeką Czarną w Staszowie oraz rozbudowa budynku SOK o salę kinową.

Działania minimalizujące:

- a) tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych dla zwierząt podczas prowadzenia prac;
  - b) prowadzenie prac modernizacyjnych w godzinach dziennych;
  - c) ograniczenie w miarę możliwości hałasu.
- budowa amfiteatru plenerowego przy Zespole Pałacowo – Parkowym w Wiśniowej

- a) prace powinny być prowadzone pod kontrolą inspektora ds. zabytków;
  - b) sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
  - c) miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych;
  - d) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanomontażowych.
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Działania minimalizujące:

- a) prowadzenie prac termomodernizacyjnych poza sezonem lęgowym zwierząt (szczególnie nietoperzy);
  - b) tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych dla zwierząt podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych;
  - c) prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w trakcie prowadzenia prac;
  - d) prowadzenie prac modernizacyjnych w godzinach dziennych;
  - e) stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu.
- budowa i rozbudowa instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i budową magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem wytwarzania energii z promieniowania słonecznego.

Działania minimalizujące:

- a) wydawanie decyzji administracyjnych zgodnych z zasadami i wymaganiami ochrony środowiska;
- b) sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- c) lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi;
- d) unikanie lokalizacji przesłaniających zabytki o charakterze lokalnych dominant przestrzennych;
- e) miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych;

- f) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanomontażowych.

W tabeli 3 przedstawiono przykładowe rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

Tabela 3 Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
<p>Budowa intermodalnego portu przeladunkowego w Grzybowie, Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w postaci uruchomienia centrum przesiadkowego dla transportu publicznego na bazie dworca autobusowego w Staszowie, w tym utworzenie obiektów P+R (Park&Ride)</p>	<p>1. Ochrony gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oszczędnie gospodarować terenem; – zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający podłoże przed zanieczyszczeniem; – sprzęt budowlany i transportowy używany w związku z budową powinien być w dobrym stanie technicznym (bez wycieków paliwa), który po zakończeniu pracy lub w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postoju zapewniające ochronę powierzchni ziemi przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego; – w przypadku niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych wykonawca powinien dysponować środkami do ich neutralizacji; – należy odpowiednio zdeponować i zagospodarować glebę z obszarów zajętych pod inwestycję; – po zakończeniu prac budowlanych należy uporządkować teren budowy. <p>2. Ochrony wód podziemnych i powierzchniowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachować wszelkie środki ostrożności zapobiegające przedostaniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych, do środowiska gruntowo-wodnego; – powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni. <p>3. Ochrony powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w miarę możliwości stosować materiały budowlane w postaci płynnej; – w okresie bezdeszczowym można podczas prowadzenia prac ziemnych zraszać powierzchnię terenu wodą w celu ograniczenia pylenia; – materiały sypkie transportować wywrotkami wyposażonymi w oponcze ograniczające pylenie; – wykorzystywać niskoemisyjne środki transportu oraz maszyny. <p>4. Ochrony klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonywać prace budowlane w godzinach 6:00–22:00;

	<ul style="list-style-type: none"> – stosować nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska.
<p>Budowa i modernizacja ciągów pieszo- rowerowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie skutków likwidacji chronionych gatunków roślin: <ul style="list-style-type: none"> – przesadzenie okazów jednorocznych; – zebranie nasion okazów drugorocznych – kwitnących i owocujących, a potem kończących swój byt – i wysianie w dogodnych miejscach. 2. Ograniczenie skutków wycinki drzew i krzewów: <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie oceny czy drzewa i krzewy przeznaczone do usunięcia nadają się do przesadzenia – jeżeli tak przesadzić je a nie wycinać. 3. Zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska wodnego: <ul style="list-style-type: none"> – odpady powstałe podczas prac budowlanych należy segregować i składować w wydzielonych miejscach, zapewniając ich regularny odbiór przez uprawnione podmioty; – podczas prac budowlanych zapobiegać przedostawaniu się do wód powierzchniowych substancji ropopochodnych z maszyn i urządzeń; – opracować szczegółową procedurę reagowania w sytuacjach zanieczyszczenia wód. 4. Ograniczenie uciążliwości aerosanitarnych i akustycznych dla ludzi: <ul style="list-style-type: none"> – stosować rozwiązania techniczne i organizacyjne zapewniające maksymalne ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (sprawny technicznie sprzęt spełniający wymagane normy); – stosować farby, smary i inne substancje chemiczne nieszkodliwe dla środowiska oraz dobrać materiały budowlane spełniające warunki wytrzymałościowe budowli i jednocześnie nieszkodliwe dla środowiska; – prace w godzinach 6:00 do 22:00.

Źródło: Opracowanie własne

8. Rozwiązania alternatywne

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć, można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji;
- warianty konstrukcyjne i technologiczne;
- warianty organizacyjne;
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Inwestycje uwzględnione w projekcie *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* charakteryzują się dużym stopniem ogólności. Dokument w głównej mierze wyznacza kierunki działań jakie należy realizować w poszczególnych obszarach dotyczących funkcjonowania MOF, bez określania szczegółowych rozwiązań (ram) lokalizacyjnych i technologicznych dla konkretnych zadań. W związku z czym określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych dla zaplanowanych zadań w niniejszej Prognozie – jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych, przedstawione powinny być na poziomie każdej inwestycji na etapie przed jej realizacją, w ramach procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych (np. w dokumentacji technicznej/projektowej, karcie informacyjnej, raporcie oddziaływania na środowisko).

Pewne natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej Prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach dokumentu oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji) pogorszy stan środowiska na terenie MOF.

Inwestycje uwzględnione w projekcie Strategii charakteryzują się dużym stopniem ogólności. Strategia w głównej mierze wyznacza zadania, które nie mają jeszcze konkretnej lokalizacji, decyzji budowlanych oraz nie jest wiadome, czy wszystkie zostaną zrealizowane. Ważnym jest, że jego realizacja wpłynie w fazie użytkowania w dużej mierze na poprawę stanu powietrza, a tym samym różnorodności biologicznej oraz jakości życia ludności MOF Staszowa. Określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych dla zaplanowanych zadań w niniejszej Prognozie – jest niemożliwe.

Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych, przedstawione powinny być na poziomie każdej inwestycji na etapie przed jej realizacją, w ramach procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych (np. w dokumentacji technicznej/projektowej, karcie informacyjnej, raporcie oddziaływania na środowisko).

Pewne natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* wpłynie negatywnie na wiele ważnych komponentów środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej Prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach Strategii oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie MOF Staszowa).

Na obecnym etapie da się przedstawić jedynie ogólne rozwiązania, które można by było zastosować w przypadku, jeśli w trakcie uzyskiwania decyzji środowiskowych po wyznaczeniu konkretnych lokalizacji realizacji zadań okazałoby się, że mogą one znacząco wpłynąć na środowisko.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczeniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

9. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Zgodnie z art. 55 ust. 5 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Niniejszy obowiązek prowadzony będzie na bieżąco przez Burmistrza Miasta i Gminy Staszów poprzez prowadzenie procedur administracyjnych związanych z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja wpisuje się w cele wyznaczone w projekcie Strategii (m.in. poprzez szczegółową analizę raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub karty informacyjnej przedsięwzięcia oraz przede wszystkim kontrolę przestrzegania nałożonych decyzją na inwestora obowiązków z zakresu ochrony poszczególnych komponentów środowiskowych we wszystkich fazach realizacyjnych przedsięwzięcia). Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w możliwie najmniejszym stopniu pogorszyło stan środowiska.

Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentu obejmować będzie wszystkie komponenty środowiska, takie jak: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Wstęp i informacje o projekcie dokumentu

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* zwany dalej „Strategią”. Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii, zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnieniami, jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, ocena występowania oddziaływań skumulowanych i analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych. Prognoza została opracowana w taki sposób, aby wnioski z przeprowadzonych analiz, propozycje łagodzenia potencjalnych oddziaływań negatywnych, a także rekomendacje były przydatne na wszystkich szczeblach wdrażania projektu Strategii.

Podstawy prawne i zakres Prognozy

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* jest *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Przy opracowywaniu Prognozy przeanalizowano, zgodnie z przepisami i uzgodnieniami, oddziaływania na wszystkie elementy środowiska, w tym, m.in. na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, integralność obszarów chronionych, wodę, powietrze, ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat akustyczny, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, identyfikując stopień i rodzaj oddziaływań. W szczególności przeanalizowany został wpływ Strategii na obszary chronione. Opracowana Prognoza jest zgodna z uzgodnionym zakresem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach. Projekt *Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022-2030* stanowi jeden z najważniejszych instrumentów polityki terytorialnej oraz stanowi podstawowy dokument umożliwiający ubieganie się o dotacje. Dokument zawiera projekty obrazujące najważniejsze potrzeby MOF Staszowa oraz wskazuje ścieżki rozwoju na najbliższe

lata. Strategia zawiera wiele zadań, które w bezpośredni sposób przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie MOF Staszowa m.in. poprzez zminimalizowanie niskiej emisji, czy zwiększenie efektywności energetycznej.

Przeanalizowano dyrektywy unijne, strategie krajowe oraz wojewódzkie i gminne, a także dokumenty programowe, m.in. programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza oraz plany gospodarki niskoemisyjnej. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska w oparciu o dostępne materiały, pozwoliła na zidentyfikowanie głównych problemów i zagrożeń środowiska na terenie objętym Strategią, jak również określono jego aktualny stan. Z jednej strony służyć to powinno takiemu kształtowaniu Strategii, aby maksymalnie została wykorzystana do poprawy stanu środowiska, a z drugiej do umożliwienia oceny wpływu na środowisko i identyfikacji ewentualnych znaczących oddziaływań negatywnych oraz zaproponowania działań minimalizujących ten wpływ, wskazania działań alternatywnych i ewentualnie kompensujących.

Podsumowując – *Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030* ma przybliżać osiągnięcie priorytetów spójnych z zapisami dokumentów wyższego rzędu.

Analiza stanu wyjściowego środowiska

Analizą stanu środowiska objęto wszystkie jego elementy, a w szczególności: różnorodność biologiczną, klimat akustyczny, powietrze i klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gospodarkę wodno-ściekową, ochronę przyrody, gospodarkę odpadami, gleby, zasoby naturalne oraz promieniowanie elektromagnetyczne, a także istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Analiza stanu środowiska na terenie MOF Staszowa wykazała, iż do najważniejszych problemów związanych z utrzymaniem oraz poprawą standardów dla poszczególnych komponentów należą przede wszystkim:

- nadmierny hałas drogowy, który jest głównym źródłem przekroczeń standardów akustycznych. Największa liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas zamieszkuje obszary w okolicy głównych ciągów komunikacyjnych;
- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłami PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenem;

- emisja CO₂ oraz zanieczyszczeń gazowych i pyłowych ze zwiększonego spalania paliw w pojazdach samochodowych, co jest spowodowane brakiem odpowiedniej przepustowości odcinków drogowych. Powodem takiego zjawiska jest także wzmożony ruch samochodowy w Staszowie jako centrum powiatu staszowskiego;
- wysoki udział JCWP o złej i niezadowolającej jakości;
- presja urbanizacyjna na tereny niezabudowane oraz wysoki poziom urbanizacji, które powodują konieczność zapewnienia infrastruktury komunikacyjnej;
- ryzyko defragmentacji siedlisk wielu gatunków należących do flory i fauny w skutek presji urbanizacyjnej.

Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii

Rezygnacja z realizacji założeń Strategii będzie wpływać na:

- wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz pogorszenie jakości powietrza – w szczególności na terenach miejskich;
- na skutek zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększenia ładunku zanieczyszczeń przenikających do wód powierzchniowych i podziemnych oraz środowiska glebowego;
- zwiększona emisja gazów (w tym w szczególności CO₂) oraz pyłów negatywnie wpłynie na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, a w konsekwencji będzie czynnikiem je pogłębiającym;
- pogorszenie jakości powietrza spowodowane niską emisją, która wynika głównie z ogrzewania budynków paliwem o niskiej jakości;
- zwiększające się koszty ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz indywidualnych gospodarstw;
- pogłębiające się zanieczyszczenia w obrębie zbiornika wodnego, a wraz z tym zanik różnorodności biologicznej w ekosystemie;
- pogłębiające się procesy niszczenia zabytków w wyniku oddziaływań środowiskowych;
- zwiększone ryzyko wypadków i kolizji na zatłoczonych i nie zmodernizowanych drogach, a także większe ryzyko wypadków z udziałem rowerzystów i pieszych.

Rekomendacje działań minimalizujących i kompensujących oddziaływanie negatywne oraz inne możliwe warianty

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach projektu Strategii wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań środowiskowych. W przypadku wystąpienia oddziaływań negatywnych danego działania na środowisko, zaproponowano sposoby ich zapobiegania i ograniczania, do których możemy zaliczyć podstawowe rozwiązania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska, jakie należy stosować na etapie prac budowlanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia. Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Zgodnie z metodyką Prognozy, na obszarze objętym opracowaniem oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania wszystkich obszarów wsparcia przewidzianych do realizacji w ramach Strategii, na poszczególne elementy środowiska. Przy ocenie wykorzystano wypracowane kryteria oceny oddziaływania uwzględniające stan i największe problemy środowiska, możliwe negatywne oddziaływania zadań ujętych do realizacji w Strategii, jak również cele dokumentów strategicznych międzynarodowych, krajowych i regionalnych. Realizacja wszystkich zadań będzie miała pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego, gdyż Strategia ma na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska oraz zapewnia skuteczne mechanizmy, mające na celu ochronę przed postępującą degradacją oraz rozwój walorów środowiska.

Oddziaływanie na obszary chronione Natura 2000

W ramach realizacji działań określonych w Strategii nie przewiduje się bezpośredniego, pozytywnego oddziaływania na walory przyrodnicze. Można jednak stwierdzić, iż wskazane grupy działań pozwolą pośrednio pozytywnie wpływać na gatunki zwierząt oraz roślin, m.in. poprzez poprawę jakości powietrza. Ocena celów oraz kierunków działań Strategii wskazuje, iż potencjalne negatywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze MOF oraz integralność obszarów chronionych będą miały działania związane z budową portu intermodalnego w Grzybowie, czy modernizacją systemów ciepłowniczych.

Negatywne oddziaływanie w największym stopniu związane będzie z etapem budowy nowych inwestycji – przede wszystkim usuwaniem drzew i krzewów, ryzykiem zajęcia stanowisk gatunków roślin chronionych oraz stanowisk chronionych zwierząt, jak również przerwaniem drożności korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich płoszeniem. Mając jednak na względzie, iż planowane działania w większości będą dotyczyły obszarów zurbanizowanych oraz istniejących ciągów komunikacyjnych, oddziaływanie nie powinno być znaczące. Większość z niekorzystnych oddziaływań na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze migracyjne będzie miała charakter miejscowy oraz krótkotrwały, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich negatywnego wpływu.

Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zawarte w Strategii zadania będą realizowane na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy i lokalny, a tylko w niektórych przypadkach regionalny. Działania, które będą miały charakter regionalny, będą oddalone od granicy państwowej i nie będą wywierać znaczącego oddziaływania na państwa sąsiadujące z Polską. Wobec tego, dokument ten nie podlega procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ocena skutków w przypadku braku realizacji Strategii oraz korzyści z jego realizacji

Główne założenia dotyczące realizacji Strategii dotyczą przede wszystkim tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności społecznej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa przy zachowaniu różnorodności biologicznej.

Inwestycje zaplanowane w projekcie dokumentu są istotne nie tylko ze względu na potrzeby mieszkańców MOF Staszowa, ale także środowiska naturalnego tj. m.in. zmniejszenie niskiej emisji.

Realizacja celów zakładanych w Strategii będzie pośrednio przyczyniać się do zachowania oraz poprawy walorów środowiskowych (poprawy jakości powietrza, poprawy jakości wód), a także wpłynie na wymiar społeczny i gospodarczy. Najistotniejszy skutek, który wynikałby z zaniechania realizacji Strategii dotyczy braku alokacji środków dla projektów przewidzianych do wsparcia w ramach środków zewnętrznych.

Prezentacja wariantów alternatywnych

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 3b *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* Prognoza powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczeniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

Propozycja metod oceny skutków realizacji Strategii

W ramach opracowania Strategii wskazano harmonogram wdrażania działań oraz sposoby raportowania realizacji jej założeń. Podano także wskaźnik, który będzie służyć monitorowaniu prowadzonych prac.

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych analiz w trakcie prac nad Prognozą oddziaływania na środowisko można wyciągnąć następujące wnioski ogólne:

- ocena spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym potwierdza istnienie zbieżności zapisów z dokumentami wyższych szczebli, jednak ze względu na specyfikę dokumentu oraz jego wąski zakres, nie wszystkie cele będą realizowane w ramach przedmiotowego dokumentu;
- ocenia się, że Strategia jako całość będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko MOF, w szczególności na jakość powietrza, klimat akustyczny oraz życie i zdrowie mieszkańców. W ramach realizacji projektów związanych z infrastrukturą drogową nie można wykluczyć negatywnych oddziaływań na część komponentów środowiska (głównie o charakterze pośrednim, krótkotrwałym i miejscowym);
- oddziaływania negatywne określone w Prognozie mogą wystąpić, jednak czy do tego dojdzie – decydującą rolę odgrywać będzie ich lokalizacja, zastosowana technologia oraz dokładny zakres inwestycji. Ograniczenie negatywnego wpływu będzie możliwe także poprzez zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących i kompensujących.

W Prognozie wskazano na liczne rozwiązania minimalizujące, przy czym za główne zasady można uznać:

- przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko z przedstawieniem wariantu możliwie najmniej obciążającego środowisko, a jednocześnie ekonomicznie uzasadnionego, zapewniając wysoki poziom merytoryczny oraz biorąc pod uwagę wszystkie możliwe oddziaływania, zwłaszcza na obszary chronione;
- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- uwzględnianie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego przy wyborze lokalizacji i opracowywaniu projektu inwestycji (np. zachowanie lub stworzenie terenów zieleni przydrożnej) oraz zachowanie wymogów ochrony krajobrazu.

Ocena przedstawionych w projekcie Strategii działań oraz projektów przyjętych do realizacji wskazuje na całościowe, synergiczne podejście do rozwoju terenu MOF Staszowa. Ocena działań zaplanowanych do wsparcia w ramach Strategii nie wskazała na występowanie znaczących negatywnych oddziaływań.

Spis map

Mapa 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku.....	32
Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku.....	32
Mapa 3 Główna sieć komunikacyjna na terenie MOF Staszowa.....	34
Mapa 4 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Staszów	38
Mapa 5 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie gminy Rytwiany	39
Mapa 6 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Oleśnica	39
Mapa 7 Klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych.....	41
Mapa 8 Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną.....	42
Mapa 9 Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną.....	43
Mapa 10 Formy ochrony przyrody na terenie MOF Staszowa	55

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu.....	15
Tabela 2 Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko Strategii	61
Tabela 3 Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych.....	101